AUTORUL E ÎN SALĂ

de Ion BĂIEȘU

COMENTATORUL
POMPILIU
STELA
MILIȚIANUL
NELI
SOȚUL
BOAMBĂ
FIRUȚA
LILI
FLORICA
AUTORUL
POMPIERUL

Acțiunea se petrece exact în zilele noastre.

PROLOG

COMENTATORUL *(simpatic, volubil, comic)*: Bună seara, stimați și dragi spectatori! Bine ați venit! Cum vă simțiți, cum vă merge, cum ați călătorit, sînteți bine-sănătoși? Și eu mă simt bine, ai mei la fel... Totul e excelent. *(Se uită la ceas.)* Este ora... Da, este ora exactă... Ora la care trebuie să începem. *(Se uită din nou la ceas.)* Din păcate, dragi spectatori, trebuie să vă dau o veste proastă: spectacolul din această seară — un spectacol minunat, de altfel — se pare să nu va avea loc. Regizorul de culise m-a anunțat că una dintre actrițe — interpreta unui rol destul de important — n-a sosit încă la teatru, deși trebuia să fie aici de cel puțin o jumătate de oră. A fost sunată acasă insistent, nu răspunde nimeni, a fost sunată la rude, la cunoștințe, spital, miliție — nimic. În sfîrșit, vom aștepta încă cinci-zece minute, n-avem încotro, iar în caz că nu vine... asta e. Se întîmplă. Din păcate, între noi fie vorba, nu e prima oară cînd respectiva actriță ne face figura, acum două luni am suspendat un Cehov tot din cauza ei. Adică din cauza copilașului său de trei ani care ar fi înghițit, chipurile, o monedă de cinci lei, aflată în supă, motiv pentru care a trebuit să fugă cu el la spital ca să-l opereze, chestie pe care n-am reușit să o verificăm, deoarece unul dintre membrii ceomeului nostru, dînd telefon la chirurgie ca să se intereseze de chestiunea respectivă, a fost luat peste picior. Cică: „fugi, dom-le, de-aici, cine-și mai permite să facă în ziua de azi supe de lei? Poate de tigri". Altădată... Un moment, să văd dacă n-a venit, totuși. *(Iese pentru o clipă în culise.)* Nu, n-a venit, bineînțeles. Altă-

dată, cum ziceam, s-a dus la coafeză să-și vopsească părul, coafeza — începătoare — a confundat culorile și a vopsit-o în verde cu roșu, arăta ca de pe altă lume, teatrul nostru ar fi devenit celebru pentru prima Ofelie tehnicoloră din Europa răsăriteană. Vă rugăm, deci, să ne scuzați, direcția teatrului m-a însărcinat să vă cer iertare pînă la pămînt și să vă promit că așa ceva nu se va mai întîmpla niciodată, deoarece respectiva actriță — nu-i spun numele — va fi exclusă din teatru fără milă pentru gestul ei incalificabil, deși, aici e aici, e foarte, foarte talentată, stimați prieteni, aproape unică în genul ei, pe comicul suav, de candoare, de subtilitate, de... Ce mai, păcat ! Dar ce să facem, n-avem încotro, disciplina e disciplină, nici geniile nu sînt scutite de rigorile ei. *(Se uită la ceas.)* Treceți, deci, pe la casă pentru a vă lua contravaloarea biletelor sau, eventual, le păstrați pentru alt spectacol, care va fi anunțat prin presă. *(Cineva îi face semn din culise.)* Un moment. Rămîneți încă pe locuri. *(Dispare în culise, unde rămîne circa un minut.)* Credeam că a venit, dar n-a venit. Stimați spectatori, directorul teatrului — care e aici, în culise — a decis să începem, totuși, spectacolul, actrița care lipsește trebuind să intre în scenă abia în tabloul trei, adică ar mai avea, totuși, vreme să vină. Dacă nici pînă atunci nu apare, ei bine, aflați că, din însărcinarea direcției, rolul ei îl voi juca eu ! Fac teatru de peste douăzeci de ani, încă n-am încercat așa ceva, nu-i nimic, o să mă descurc cum pot. Și acum să vă spun pe scurt despre ce este vorba în piesă. Din cîte am înțeles, e vorba de o satiră, o satiră de moravuri de inspirație contemporană. Personajul principal e un bărbat, restul personajelor fiind, în majoritate, femei. Autorul nu dă nici un fel de indicații în legătură cu conținutul piesei, n-a făcut declarații și precizări în presă sau în particular. În afară de una : cum că toate întîmplările care se vor petrece pe scenă sînt inspirate după cazuri reale, rupte din viață. Piesa

are cinci tablouri, durează circa două ore și, din cîte mă pricep eu, e scrisă în manieră pirandeliană, adică intră pe scenă cine vrea și cînd vrea, nu se respectă regulile clasice ale teatrului, ceea ce, între noi fie vorba, duce la haos și amatorism. În fine, vă anunț că, în pauză, puteți viziona în hol, o expoziție de măști populare sau vizita bufetul nostru, bine asortat cu Cico și nuga. Ce să mai spun despre spectacol? Cred că nimic. Dumneavoastră nu veniți pentru prima oară la teatru, sînteți oameni instruiți, inteligenți, sînt convins că veți pricepe totul, nu aveți nevoie să vă dea cineva mură-n gură, mai ales că, așa cum v-am spus, autorul nu ne-a binecuvîntat cu vreo indicație specială, n-a trecut pe la teatru în timpul repetițiilor, tipul se crede, probabil, foarte mare, nu e niciodată mulțumit de spectacolele care se fac după piesele sale, toți actorii sînt facili, toți regizorii sînt snobi, directorii de teatru sînt obsedați de acordul global, în fine, e de preferat să n-ai de-a-face cu el. De-aia nici nu l-am invitat la repetiții, vizionări și premieră, mai ales că vorbește mult și plicticos, are boala de a explica totul într-un limbaj prețios și livresc. *(Imitîndu-l.)* „În piesa mea, ideile converg simultan și spontan...“ Aiurea! Nu converg spre nimic. Vorbe, vorbe... Mă rog, sigur că textul are și anumite calități, el a constituit, totuși, o oarecare bază pentru spectacolul nostru în care nu numai regizorul, dar și actorii și-au dat întreaga măsură a talentului și fanteziei lor, ca să folosesc o formulă clasică. Mai ales în ceea ce privește partitura comică, ne-au reușit cîteva momente excelente, repetam și rîdeam singuri, ca proștii, rîdeau și mașiniștii, și pompierul... Aoleu, atenție cu fumatul, pompierul e nou, provine dintre voluntari, ne-a uscat cu amenzile. *(Cineva din culise îi face semne.)* Poftim? A, da! Scuzați-mă, m-am luat cu vorba și-am uitat că trebuie să începem. *(Către culise.)* Maistre, tabloul unu, vă rog!

TABLOUL I

O bancă, într-un parc, noaptea. Pe bancă se află Stela, persoană blondă, în vîrstă de circa patruzeci de ani, care privește cerul înstelat și fumează cu sete. E limpede că a ieșit la aer curat ca să se vindece de gînduri. Apare Pompiliu, tip recent trecut de patruzeci și cinci de ani, bărbat bine, elegant, cu părul grizonat și cu umbrela agățată pe mînă. O vede pe Stela și se oprește ; apoi își aprinde o țigară. Nu e decît un motiv ca să intre în vorbă cu ea.

POMPILIU : Nu vă supărați, îmi permiteți să iau loc pe această bancă ?

STELA : Vă rog.

POMPILIU : Firește, dumneavoastră ați putea foarte bine să-mi spuneți că în parc sînt încă cinci-șase bănci complet libere pe care aș putea să mă așez și să mă întrebați de ce m-am așezat tocmai pe această bancă.

STELA : Dar nici prin cap nu mi-a trecut să vă întreb așa ceva. Pe cuvînt, nici prin cap nu mi-a trecut.

POMPILIU : Cu alte cuvinte, vi se pare firesc că m-am așezat tocmai pe această bancă pe care vă aflați dumneavoastră ?

STELA : Da.

POMPILIU : Perfect. *(Pauză.)* Ce țigară fumați ? Cu filtru sau fără filtru ?

STELA : Cu filtru. E mai puțin cancerigenă. Dar de ce m-ați întrebat ?

POMPILIU : Pur și simplu ca să vă întreb ceva. Ca să legăm o conversație, o comunicare. Doar sîntem oameni, nu ?

STELA : Bineînțeles.

POMPILIU : Apropo, ce căutați la ora asta atît de tîrzie în parc, singură ?

STELA : În primul rînd nu e chiar așa de tîrziu, abia a trecut de zece. În al doilea rînd, de ce vin singură ? Pentru că sînt singură și simt nevoia să stau singură în aer liber și să mă gîndesc. Sau să nu mă

gîndesc. Să stau pur și simplu și să nu mă gîndesc la nimic.

POMPILIU : La nimic e imposibil să te gîndești. Întotdeauna, omul, vrea, sau nu vrea, se gîndește la ceva. *(Recită.)* „O, ca-n atîtea zeci de rînduri / Simt povara voastră, gînduri".

STELA : Eminescu ?

POMPILIU : Nu. *(Modest.)* Inspirație proprie.

STELA : Sînteți poet ?

POMPILIU : Ce nu face omul de plictiseală ?! Ca să-și alunge gîndurile...

STELA : Dacă ați ști cît vreau, uneori, să fug de gînduri, dar nu pot. Vreau să nu mă gîndesc la nimic, dar, de fapt, mă gîndesc. Mă gîndesc la trecut, la prezent...

POMPILIU : La viitor, nu ?

STELA : Nu. Viitorul n-are rost să te gîndești la el. Ce folos ai dacă afli mai devreme ce ți se va întîmpla peste un an sau zece ?

POMPILIU : Unii pretind că asta te ajută să-ți iei măsuri de precauție.

STELA : Aiurea ! Împotriva destinului nu poți lupta nici cu arma atomică. Am fost și eu la o ghicitoare vestită, se zicea despre ea că e cunoscută în toată Europa, ghicea și străinilor, pe valută. S-a uitat lung în ochii mei și mi-a zis că foarte curînd voi întîlni un bărbat bine, cu care mă voi căsători pe loc și cu care voi avea un copil, fără a fi, însă, fericită.

POMPILIU : Și s-a adeverit ?

STELA : Perfect. L-am cunoscut, ne-am căsătorit, am făcut un copil, după care el s-a încurcat cu o nepoțică de-a mea pe care am ținut-o în gazdă cîteva luni, pînă a dat examen la zootehnie, după care s-au îndrăgostit de-adevăratelea, el a divorțat de mine, s-a căsătorit cu ea și acum trăiesc împreună, bine-mersi, în comuna Ghergani din județul Teleorman. Cînd l-am întrebat ce motiv a avut de s-a despărțit de mine, a rînjit și mi-a zis : „îmi place să trăiesc la țară, urăsc orașul, vreau să-mi miroasă noaptea a fîn și a fum de balegă arsă". Ăștia sînt bărbații din ziua de azi, domnule !

POMPILIU : Doamnă, să nu exagerăm și să nu generalizăm. Cea mai mare greșală pe care o poate face o persoană în probleme de morală e să generalizeze. Dacă doriți, pot să vă dau și eu zece exemple de femei care s-au comportat și mai lamentabil decît bărbatul dumneavoastră, femei care îți declară cu mîna pe inimă că te iubesc și, după ce pleacă din casa ta, observi că ți-a dispărut un inel și o scrumieră de cristal, femei care declară la trei bărbați deodată că-i iubește sincer, și chiar îi iubește sincer, dar asta nu le oprește să-i înșele cu alții, fără remușcări. Mai vreți exemple ?

STELA : Da. Adică nu. Știu că există și femei care se comportă groaznic cu bărbații. O colegă de-a mea, pentru care aș fi băgat mîna în foc pînă la cot, în vîrstă de douăzeci și cinci de ani, bine făcută, cu un soț ca o cadră, trăiește cu contabilul șef, care e chel, are cincizeci și cinci de ani și e văduv. De ce procedează ea în felul acesta ? Pentru că el, contabilul șef, de cîte ori îi face o vizită, îi dă una din bijuteriile răposatei lui soții. I-a luat pînă acum un lanț cu pandantiv, trei inele, o pereche de cercei, două brățări și știți ce mi-a zis ? „Nu mă las pînă nu-i iau și izmenele de pe el, inclusiv cruciulița de la gît, că e sfințită la Ierusalim".

POMPILIU : Eu zic să încetăm această discuție penibilă. Mă indispune.

STELA : Și pe mine.

POMPILIU : Doriți o țigară ?

STELA : Nu, mulțumesc. Nu sînt fumătoare. Fumez doar atunci cînd nu mă simt bine sufletește.

POMPILIU : Și eu la fel. Cînd am o pasă proastă, trag două-trei pachete în piept. În alte zile nici nu pun în gură. Astă seară sînt însă total întors pe verso. Complet răvășit.

STELA : Dar ce-ați pățit ?

POMPILIU : Aparent, nimic. M-am dus la nunta unui vechi prieten. A mai fost căsătorit o dată, nu i-a reușit mariajul, și acum a avut curajul să încerce a doua oară. A luat o femeie nu foarte tînără, cam de vîrsta dumneavoastră, adică maturizată, așezată, foarte plăcută, simpatică-foc, veselă în permanență,

cînd rîde parcă răsare soarele, simți cum te luminează pe dinăuntru. Nu știu dacă mă credeți, dar de la nuntă m-am dus direct acasă și am plîns două ceasuri întregi.

STELA : De-adevăratelea ?

POMPILIU : Da. Cu lacrimi adevărate, lichide. Uite-așa îmi șiroiau pe obraji, pînă-n bărbie. „Cum e posibil, îmi ziceam, cum e posibil să ajungi la patruzeci și șase de ani neîmpliniți — vorbeam de mine, bineînțeles — și să nu fii în stare să găsești o femeie care să-ți aducă lumină în casă și în suflet ?! Ce-ai făcut pînă acum, unde ți-au fost gîndurile, privirile, spiritul de observație, inteligența ? Unde ?“ Pentru că o femeie ideală, doamnă, nu vine singură să-ți sune la ușă, ea trebuie căutată, trebuie să cercetezi lumea înconjurătoare zi de zi și s-o cerni cum cerne căutătorul de aur nisipul, ca să dea de bobul cel prețios. *(Vehement.)* Eu n-am făcut asta !

STELA : De ce ?

POMPILIU : Nu știu.

STELA : Poate sînteți prea ocupat.

POMPILIU : Da, sînt perioade cînd muncesc mult, dar și perioade cînd am suficient timp liber. Eu construiesc poduri. Recent, am făcut unul peste Milcov. Acum aștept proiectul altuia peste Bahlui. Pînă e gata proiectul sînt liber, aș putea să mă ocup de propria mea fericire. Dar cum să fac asta dacă sînt incapabil de așa ceva ? Pur și simplu sînt incapabil !

STELA : Adică cum incapabil ?

POMPILIU : Adică nu am energia necesară. Poate e un semn de bătrînețe.

STELA : Dar arătați încă tînăr.

POMPILIU : Da, arăt bine, mi s-a mai spus asta. Dar de ce nu sînt în stare să fac nimic pentru fericirea mea ? De unde la mine această indiferență și nepăsare ?

STELA : Îmi pare foarte rău de dumneavoastră. Sincer îmi pare rău.

POMPILIU : Să știți că nu v-am spus toate astea ca să vă storc mila. Nu de milă am nevoie.

STELA : Scuzați-mă, dar m-ați înțeles greșit. Voiam să vă spun că nici eu nu sînt în stare să-mi refac viața după prima căsătorie. Tot ce-am realizat e că am crescut copilul. L-am crescut pînă la vîrsta de trei ani, după care mama mi l-a luat cu forța. „Lasă-mi-l mie, că tot n-am ce face, tu ocupă-te de tine, ești tînără, ia viața de la început".

POMPILIU : Are dreptate. De ce nu v-ați refăcut viața pînă acum ?

STELA : N-am avut cu cine.

POMPILIU : Nu se poate.

STELA : Pe cuvînt. Pur și simplu n-am găsit pe nimeni cu care să am curajul să încerc.

POMPILIU : Ciudat.

STELA : Vă declar pe viitorul lui Sorinel, copilul meu, că de ani de zile nu m-a atras nici un bărbat, nu m-a tulburat nici unul, nici nu m-a făcut să tresar. Mă credeți ?

POMPILIU : Da. Știu din proprie experiență că, în privința asta, lucrurile sînt foarte complicate și complexe. Te vezi cu o persoană o singură dată și te îndrăgostești de ea ca lovit de trăznet. Te vezi cu alta de o mie de ori și ți-e indiferentă. Mă credeți că știu un caz în care un bărbat și o femeie s-au cunoscut prin corespondență, au hotărît să se căsătorească tot prin corespondență, au introdus actele tot prin corespondență, iar acum sînt împreună de treizeci de ani, îndrăgostiți și fericiți cum nu se mai poate ?!

STELA : Există destule exemple frumoase pe lume.

POMPILIU : În zona sentimentelor totul e lipsit de logică, stimată doamnă. O femeie superbă, pe care am cunoscut-o cîndva și de care mă îndrăgostisem lulea, mi-a declarat franș că n-o interesează decît bărbații urîți. Frumoșii o plictiseau. „Du-te, mi-a zis. Ești prea simetric." „Dar de ce ? am întrebat-o. De ce ?" A tăcut. N-avea nici o explicație plauzibilă.

STELA : E posibil. Totul e posibil. Totul depinde de destin.

POMPILIU : Credeți în destin, adică în fatalitate ?

STELA : Eu nu am studii suficiente și nu pot să mă pronunț, nu am reușit să-mi însușesc o anumită cultură, deoarece nu am timp să citesc. Așa că, dacă m-aș apuca acum să fac filozofie, aș spune numai prostii. Da, eu cred în destin, adică în întîmplare. O întîmplare poate să-ți aducă fericirea sau nenorocirea.

POMPILIU : Nu credeți că, înainte de a trage o concluzie, e musai necesar să ne întrebăm ce e întîmplarea ?

STELA : Normal așa ar fi, dar eu nu am curajul să-mi pun o astfel de întrebare. În general, eu nu-mi pun întrebări niciodată.

POMPILIU *(surprins)* : De ce ?

STELA : Dacă îmi pun o întrebare și nu știu ce să-mi răspund nu mai dorm bine, visez urît și mi se zbate un ochi.

POMPILIU : Asta se cheamă, în limbaj de specialitate, *angoasă*.

STELA : Angoasă ? Am să-mi notez cuvîntul, poate merg la un doctor.

POMPILIU : Despre întîmplare eu am părerea mea proprie, ca să nu zic teorie. Întîmplarea este... *(Se chinuie să găsească definiția.)* ... o coincidență. Coincidența dintre clipă și infinit. Dintre...

STELA *(nu înțelege nimic și intră în panică)* : E foarte interesant ce ziceți dumneavoastră, se vede că sînteți o persoană cultă, dar s-a făcut tîrziu.

POMPILIU : Vă e somn ?

STELA : Nu, dar mîine la șapte trebuie să fiu la servici.

POMPILIU : Din fericire, eu trebuie să mă scol abia la opt.

STELA : Dacă doriți să beți o cafea, însă, vă invit cu plăcere. Locuiesc vizavi.

POMPILIU : Numai dacă e naturală. Sufăr cu rinichii și asta cu înlocuitori îmi face rău.

STELA : E cafea naturală. Lucrez în alimentația publică și am unele posibilități în acest sens.

POMPILIU : Ce funcție aveți în alimentația publică ?

STELA : Sînt casieră la o autoservire.

POMPILIU : Aveți o răspundere grozavă. Nu vă invidiez, lucrați cu bani lichizi.
STELA : Lichizi și mulți. Sînt zile cînd îmi trec prin mînă cîte patru-cinci sute de mii.
POMPILIU : De lei ?!
STELA : Da, de lei.
POMPILIU : Și nu vi s-a întîmplat nici un accident ?
STELA : Nu. Am un șef extraordinar de inteligent și o colegă cinstită pînă la Dumnezeu. N-aș da funcția asta pentru nimic în lume.
POMPILIU : De ce ?
STELA : Vă spun sincer, vă văd persoană serioasă, sper că n-o să mă interpretați.
POMPILIU : Vai de mine !
STELA : Am plusuri zilnice. Zilnice.
POMPILIU : Cum ?
STELA : Un client care cumpără de două sute de lei nu stă să socotească dacă i s-au luat doi sau trei lei în plus. Iar dacă descoperă, îi cer scuze, îi zîmbesc și i-i dau înapoi. Sînt zile cînd am partea mea o mie de lei.
POMPILIU : Vorbiți serios ?
STELA : Pe cuvînt.
POMPILIU : Ia te uită ! Eu fac poduri după poduri, stau cu lunile în arșiță, în frig sau noroi și iau, cu spor de șantier cu tot, cinci mii pe lună. Nu-mi faceți și mie rost de un post de casier ?
STELA : Sper că glumiți ?
POMPILIU : Bineînțeles. Mergem să bem cafeaua ?
STELA : Vă rog.
POMPILIU : Cu o condiție : o fac eu. Sînt maestru.
STELA : Și eu sînt maestră.
POMPILIU : Atunci, fiecare și-o face pe-a lui.

(Se ridică și pleacă. Apare un milițian.)

MILIȚIANUL : Bună seara.
POMPILIU : Bună seara.
MILIȚIANUL : Vă rog, actele dumneavoastră.
POMPILIU *(palid)* : Dar ce s-a întîmplat ?
MILIȚIANUL : Nu s-a întîmplat nimic. Vreau să vă văd buletinele dumneavoastră de identitate. Am acest drept prin lege.

POMPILIU : Mă rog, unde-i lege, nu-i tocmeală.

(Scoate buletinul. Milițianul îl cercetează cu atenție. Moment de încordare.)

MILIȚIANUL *(către Pompiliu)* : Dumneavoastră va trebui să mergeți cu mine la circă.

POMPILIU *(transpirînd, brusc)* : De ce ?

MILIȚIANUL : Ceva nu e în regulă cu buletinul de identitate. S-a umblat la fotografie.

POMPILIU *(studiază și el buletinul)* : Exclus. E adevărat că m-a plouat odată pînă la piele și mi l-a udat, dar de umblat n-a umblat nimeni la el, vă asigur.

MILIȚIANUL : Îmi pare rău, dar acest buletin nu e în regulă. La ce dată sînteți născut ?

POMPILIU *(uluit și palid)* : Cum adică la ce dată sînt născut ?

MILIȚIANUL : Da. Vă întreb la ce dată sînteți născut ?

STELA : Păi nu scrie acolo ?

MILIȚIANUL : Scrie, dar vreau să-mi spună dînsul.

STELA *(aprigă)* : Tovarășe milițian, eu nu înțeleg ce vreți dumneavoastră să insinuați ! Ies cu soțul meu să iau puțin aer, să schimbăm cîteva cuvinte în liniște, ca orice oameni ai muncii, cinstiți și corecți, și pentru asta sîntem luați la întrebări ?! Nu, zău, chiar așa ?!

MILIȚIANUL : Dînsul e soțul dumneavoastră ?

STELA : Bineînțeles. De zece ani și patru luni.

MILIȚIANUL : Mă rog. *(Îi înapoiază lui Pompiliu buletinul.)* Totuși, treceți pe la circă să vă schimbați buletinul. E deteriorat. Bună seara.

POMPILIU *(încă palid și transpirat)* : Bună seara. *(Milițianul a plecat. Cei doi se așează din nou pe bancă și tac îndelung. Pompiliu încearcă să reia convorbirea.)* Nu-i așa că acel tînăr milițian era simpatic ?

STELA : Da, era simpatic. De altfel, majoritatea sînt simpatici. Nu ?

POMPILIU : Da. Chestia asta am observat-o și eu.

STELA : S-a făcut tîrziu.

(Cei doi se ridică și se privesc lung și intens. El îi zîmbește suav și o sărută pe frunte, duios. Ea își plecă privirea, supusă.)

POMPILIU : Atunci să mergem, draga mea.

TABLOUL II

COMENTATORUL : Stimați spectatori, spectacolul nostru continuă cu tabloul doi, personajele principale fiind aceleași. Vă rog să-i scuzați pe cei doi actori dacă nu au jucat cu aplombul obișnuit, dar faptul că colega lor, despre care am vorbit, lipsește de la spectacol i-a afectat destul de mult. Să sperăm că în tabloul care urmează — un tablou foarte scurt, de altfel — ei vor fi mai convingători, mai... cum să spun... *(Către culise.)* Tabloul doi, vă rog !

(Apartamentul Stelei, mobilat luxos. Intră Pompiliu, grăbit, îmbrăcat într-un pardesiu prăfuit și încălțat cu niște ghete înnoroiate. E agitat. Formează un număr de telefon.)

POMPILIU : Alo ! Vă rog cu tovarășa Stela. Casierița, da. A plecat spre casă ? Mulțumesc.

(Se aude o cheie în ușă. Stela deschide și-i sare în brațe, fericită.)

STELA : Scumpul meu, cînd ai venit ?

POMPILIU *(negru la față ; mîna în care ține țigara îi tremură vizibil)* : Acum.

STELA *(sesizează starea lui specială)* : Ce-i cu tine ? Ți s-a întîmplat ceva ? Spune-mi ! *(Îngenunchează în fața lui.)* Te rog să-mi spui ! Sper că n-ai secrete față de mine ?

POMPILIU : Lasă-mă un pic să mă liniștesc. Ai un calmant ?

STELA : Diazepam.

POMPILIU : Dă-mi două. *(Ea îi aduce pastilele și un pahar cu apă.)*

STELA : Hai, te rog, spune-mi, nu mă ține în tensiune. Ce s-a întîmplat ? Cînd am vorbit la telefon, duminică, mi-ai zis că vii abia peste o săptămînă.

POMPILIU *(după o pauză lungă)* : Draga mea, știi bine că n-am pe nimeni pe lume în afară de tine. Stăm doar de două luni împreună, nu sîntem căsătoriți legal, dar am sentimentul că ești a mea de o viață întreagă. Așa că am să-ți spun totul. Bineînțeles, cu condiția să rămînă între noi. Orice s-ar întîmpla.

STELA : Fii sigur.

POMPILIU : Jură-te pe Sorinel.

STELA *(solemnă)* : Jur pe viața lui Sorinel că n-o să spun la nimeni.

POMPILIU : Mulțumesc. *(În șoaptă.)* Vor să mă aresteze. Trebuie să mă ascund undeva.

STELA *(începe deja să plîngă)* : Dar ce-ai făcut ? Ești vinovat ?

POMPILIU : Da, sînt vinovat.

STELA : Despre ce-i vorba ?

POMPILIU : Ceva stupid și imprevizibil. *(În șoaptă.)* Mi s-a dărîmat pilonul principal de la noul pod pe care l-am început. A venit o viitură puternică, l-a săpat pe dedesubt și l-a dărîmat. Bineînțeles, fundația era cu un metru și jumate mai mică decît în proiect. De ce ? Pentru că m-a pus dracul să fac economii de șapte sute de tone de ciment și o sută de fier beton. Acum, cînd s-a întîmplat catastrofa, cine-i de vină ? Eu, că n-am făcut temelia conform proiectului. Au căzut și doi oameni în apă, unul a scăpat, celălalt s-a rănit la un picior, a rămas invalid pe viață.

STELA *(oripilată)* : Și ?

POMPILIU *(nervos)* : Și ce ? A venit ancheta, m-a găsit vinovat și mi-a imputat paguba, plus o amendă pentru nerespectarea normelor de protecția muncii.

STELA : Mult ?

POMPILIU *(după o pauză)* : O sută șaizeci și cinci de mii pentru pilon și douăzeci de mii din partea pro-

tecției muncii. Plus procesul penal. La ora asta trebuia să fiu la procuratură.

STELA *(se plimbă prin casă, înnebunită)* : Doamne Dumnezeule, ce nenorocire ! Sînt blestemată !

POMPILIU : De ce ești blestemată ? Ce legătură ai tu cu nenorocirea mea ?

STELA *(încremenită)* : Adică mie mi-e indiferent ce ți se întîmplă ție ?

POMPILIU : Nu, n-am spus asta. Sînt convins că ții la mine cu toată sinceritatea, așa cum și eu sînt legat de ființa ta pe viață. Te rog să-mi faci bagajele. Mi le pui într-o raniță. Un costum, niște cămăși, chiloți, ciorapi, o pereche de bascheți și mîncare pentru cîteva zile.

STELA : Unde vrei să te duci ?

POMPILIU *(ezită)* : Încerc să trec granița clandestin. Dacă rămîn aici, mă vor judeca și condamna, ceea ce mă va obliga să mă sinucid. Nu suport o singură zi de pușcărie. Să-mi pui și cîteva pachete cu țigări cu filtru.

STELA : E o nebunie ce vrei să faci !

POMPILIU : Știu, dar n-am altă soluție.

STELA : Te pot împușca grănicerii.

POMPILIU *(urlînd)* : Ți-am zis : dă-mi tu altă soluție ! Cum să acopăr paguba ? Să mă duc să fur ? Spune-mi de unde și cum ? *(Pauză lungă. Apoi Stela ia, brusc, o decizie importantă. Deschide frigiderul, scoate din congelator două tăviță pline cu cuburi de ghiață și le pune într-o pungă de plastic.)*

STELA : Ia-le !

POMPILIU : N-am înțeles. Vrei să-mi pun ghiață la cap ?

STELA *(solemn)* : Sub cuburile de ghiață sînt două sute de mii de lei. Du-te și plătește paguba !

POMPILIU : Tu ești nebună ? De unde crezi că o să-ți pot da înapoi banii ăștia ? Din leafa mea lunară ?

STELA : N-o să ți-i cer niciodată înapoi. *(Dură.)* Și nici n-am să te oblig să te însori cu mine pentru asta. Chiar dacă ai să-mi propui tu, am să refuz eu.

POMPILIU *(meditează)* : Stela, gestul tău este exagerat și aproape dement. Te rog să te mai gîndești.

STELA : Du-te în baie, spală-te, pune-ți un costum curat și pleacă urgent înapoi și plătește paguba. După

care iei un buchet de flori, te duci la spital și-l încurajezi pe nenorocitul ăla care s-a rănit în accident. Hai ! Pînă atunci, eu topesc ghiața.

(Pauză. Pompiliu rămîne în continuare pe fotoliu, nedumerit.)

POMPILIU : Îmi pare rău, dar nu pot primi sacrificiul tău. Nu te supăra.

STELA *(severă)* : Du-te la baie !

POMPILIU *(se ridică anevoie și o privește îndelung)* : Stela !

STELA : Da ?

POMPILIU *(cu vocea sugrumată de plîns)* : De unde ai tu acest suflet atît de frumos ?

STELA *(cu lacrimi în ochi, intimidată)* : Nu mă întreba nimic.

POMPILIU : Ba da. Trebuie să te întreb și trebuie să-mi răspunzi. Gestul tău e atît de nobil și înălțător încît nu se poate trece cu una cu două peste el. Îmi ești datoare cu o explicație.

STELA *(se decide cu greu)* : Probabil că vreau foarte mult să rămîi al meu... Pentru totdeauna...

POMPILIU *(solemn)* : Da, asta e o explicație pe care o primesc. *(Pauză.)* Mulțumesc.

(Pleacă spre baie extrem de tulburat. Stela pune cele două tăvițe cu ghiață pe calorifer. Pe chipul ei se poate citi o fericire supraomenească.)

TABLOUL III

COMENTATORUL : Stimați spectatori, a sosit momentul cel mai dificil al spectacolului, vă rog să fiți alături de mine, nu mă lăsați. În tabloul care urmează trebuia să joace actrița care n-a venit... veni-i-ar numele. Conform dispoziției directorului, voi juca, deci, eu rolul ei. Rolul unei neveste ingrate. O infidelă. Iată, îmi pun o perucă, o rochie,

mă rujez, mă pudrez *(Face toate aceste operații în fața publicului.)* și voi încerca din toate puterile mele să nu fiu penibil. Dacă o să fiu, totuși, penibil, încercați să treceți peste acest amănunt, fiți atenți nu la jocul meu, ci la textul pe care-l spun, la semnificațiile și, eventual, la subtilitățile lui. De altfel, au fost perioade în istoria teatrului universal în care jocul în travesti era o obișnuință. Și la noi a devenit o tradiție, de pildă, ca rolul Coanei Chirița să fie jucat de bărbați. Ce părere aveți ? Semăn cu o femeie ? *(Face câteva piruete.)* Cu glasul e cam complicat, îmi va fi foarte greu să mi-l subțiez, am fumat, din păcate, de tînăr, corzile mele vocale sînt destul de tăbăcite. *(Face o probă de voce.)* Merge. *(Către culise.)* Tabloul trei, vă rog !

(În livingul unui apartament elegant, Pompiliu stă într-un fotoliu, îmbrăcat într-un halat de baie, și răsfoiește o revistă franțuzească.)

POMPILIU : Neli !

NELI *(adică Comentatorul, în travesti, din bucătărie)* : Da, iubitule, vin imediat. *(Apare din bucătărie cu două cafele.)* De ce m-ai strigat ?

POMPILIU : La ce oră vine bărbatul tău de la servici ?

NELI : Oho ! Mai sînt două ore și ceva. Nu-ți face probleme.

POMPILIU : Textul parcă e altfel aici : „Fii fără grijă, nu te crispa, simte-te ca la tine acasă".

NELI *(scoate textul din buzunar ; de acum înainte va citi după text)* : Da, ai dreptate. Mergi mai departe.

POMPILIU *(reintrîndu-și în rol)* : Știi, n-aș vrea să dau ochii cu el.

NELI : Parcă adineaori, cînd mă strîngeai în brațe ca un disperat, îmi zicai altceva.

POMPILIU : Ce ziceam ?

NELI : Că așa nu se mai poate, că nu mai suporți această situație ambiguă, nu mai accepți să mă împarți cu nimeni și că vrei să limpezim lucrurile odată pentru totdeauna.

POMPILIU : Da, e adevărat, aceste cuvinte îmi aparțin, dar cînd spuneam că lucrurile trebuie limpezite nu precizam că e obligatoriu s-o fac eu, ci tu. Adică tu trebuie să stai de vorbă cu el și să-i spui realitatea.
NELI : Adică ?
POMPILIU : Că ne iubim foarte mult, că ești o femeie de onoare, care nu-și poate ascunde un sentiment nobil și că, din acest motiv, trebuie să vă despărțiți.
NELI : N-ar fi mai normal să-i spui chiar tu chestia asta ?
POMPILIU : În ce calitate ?
NELI : În calitate de bărbat.
POMPILIU : Sînt timid. Am un simț al ridicolului de-a dreptul bolnăvicios.
NELI : Cînd m-ai acostat pe stradă, în plină zi, oferindu-mi un trandafir alb și zicîndu-mi : „Doamnă, iertați-mă, dar m-ați tulburat atît de mult încît vă rog să primiți din partea mea acest modest omagiu“, nu păreai cîtuși de puțin timid.
POMPILIU : N-ai observat tu, dar eram. Mi-a trebuit un sfert de oră ca să mă hotărăsc.
NELI : Și ca să mă inviți, imediat după asta, la „Capșa“ cît ți-a trebuit ?
POMPILIU : Nu încerca să fii rea cu mine pentru că n-ai să reușești decît să mă enervezi. Știi cît de mult și de sincer te iubesc.
NELI *(adică Comentatorul, uitîndu-se în text)* : Aici scrie că trebuie să mă agăț de gîtul tău și să te sărut pe ochi și pe urechea dreaptă. Ții neapărat la chestia asta ?
POMPILIU : Treci la replica următoare.
NELI : Chiar mă iubești atît de mult ?
POMPILIU : Da. Mult.
NELI : Cît de mult ?
POMPILIU : N-am măsurat exact, dar cred că sentimentul are cîțiva kilometri buni.
NELI : Ești un dulce. N-am iubit în viața mea pe nimeni cum te iubesc pe tine. Nu numai pentru că ești tandru, dar ești teribil de inteligent, vorbești frumos, în imagini, la figurat, spui lucrurile altfel

decît ceilalți bărbați, întotdeauna eviți banalitățile și nimicurile. Ce meserie ai ?

POMPILIU : Nu ți-am spus ?

NELI : Nu.

POMPILIU : Ghicește.

NELI *(se gîndește)* : Știu sigur. Ești scriitor.

POMPILIU : Doamne ferește ! N-aș alege această meserie nici dacă aș muri de foame.

NELI : De ce ?

POMPILIU : Literatura e o tîmpenie.

NELI : Vai de mine, cum poți să spui așa ceva ?

POMPILIU : N-am citit în viața mea decît trei cărți, cînd eram adolescent, și m-am scîrbit pentru totdeauna. Cum îți permiți tu, scriitor, să inventezi viață, cînd viața există în realitate și la îndemîna oricui ? Care-i sensul ?

NELI : Eu, cînd am citit „Mizerabilii", am plîns pur și simplu.

POMPILIU : Ești o proastă. Cum poți să plîngi pentru o poveste născocită, imaginară ? În ziarele și revistele noastre se publică întîmplări adevărate mult mai tari, mult mai emoționante. Am citit un roman științifico-fantastic despre debarcarea oamenilor pe o planetă oarecare, unde întemeiau o lume nouă. M-a lăsat rece. În schimb, cînd americanii au călcat pentru prima oară pe Lună, îmi curgeau lacrimile șiroaie pe obraji. Singura artă adevărată, draga mea, e realitatea, natura. Prefer să ascult o ciocîrlie autentică decît un Berlioz la Ateneu.

NELI : Vreau să te informez că păsările nu cîntă de plăcerea artei, ci pentru că le e foame. Au dovedit-o specialiștii.

POMPILIU : Nu mă interesează de ce cîntă, mă interesează cum cîntă. De ce să mă uit la un peisaj pictat pe pînză, cînd pot să dau o fugă la pădurea Băneasa sau în parcul Herăstrău ca să admir pe gratis un peisaj autentic ? Sau la teatru. De ce să mă duc la teatru, cînd pot foarte bine să mă duc în piața Matache și să ascult cum se ceartă doi pensionari la coadă la căpșuni sau cum își povestesc trecutul și prezentul, ce cred ei despre viață și moarte, adică exact ca în Shakespeare sau Cehov ?!

E mai genial Cehov decît viața ? Nu ! Categoric, nu !

NELI : Dragul meu, nu știu ce să răspund, dar, totuși, arta și literatura sînt...

POMPILIU : Neli, scumpa mea, ascultă-mă pe mine, îți spun o părere sinceră și autorizată : arta e o prostie, o inutilitate, o...

NELI *(disperată)* : Dragul meu, să nu mai spui asta ! M-ar durea groaznic să aud din gura ta așa ceva, știi cît de mult te iubesc. Oamenii n-au putut trăi niciodată fără artă, viața ca atare nu e posibilă fără ea !

POMPILIU *(brutal)* : Ce spui, Franț ? Unde-ai citit tu asta ? Spune repede unde ai citit-o, n-o să-mi spui că ai scos-o din capul tău de nevastă adulteră !

NELI : Pompi, te rog să nu fii grosolan !

POMPILIU : În text scrie „grosier". Citește exact.

NELI *(reia)* : Pompi, nu fii grosier ! Mi-am înșelat soțul tocmai pentru că e insensibil la artă și la frumos și nu doresc să-l înlocuiesc cu unul la fel. Cu un brontozaur. *(Decisă.)* Ai de ales !

POMPILIU *(îndîrjit)* : Între cine și cine ? Între tine și artă ?

NELI : Da.

POMPILIU *(se ridică, decis)* : Atunci află că... *(Se aude zgomotul unei chei în ușă.)* Ce-i cu asta ?

NELI *(sec)* : Bărbatul meu.

POMPILIU *(în panică)* : Precis ?

NELI : Precis.

POMPILIU : Ce mă fac ? *(Laș.)* Dumnezeule, să nu mă ucidă ! *(Se uită în jur, speriat, apoi se ascunde în șifonier.)*

SOȚUL *(intrînd)* : Bună, draga mea !

NELI : Ce-i cu tine la ora asta ?

SOȚUL : Șeful mi-a dat o lucrare urgentă și mi-a zis s-o fac acasă, în liniște.

(Își scoate haina și o pune pe spătarul unui scaun. În clipa următoare se aud vociferări în culise.)

NELI *(adică Comentatorul, spre culise)* : Ce s-a întîmplat ?

VOCEA REGIZORULUI DE CULISE : A binevoit să sosească madam Buliga !

(Aceasta intră în scenă cu o plasă bine încărcată.)

NELI *(care acum e actrița Buliga, către Comentator)* : Dragă, scuzați-mă, dar am întîrziat șapte minute. Nu puteați să începeți spectacolul ceva mai tîrziu ?

COMENTATORUL : Draga mea, chestiile astea nu le discuți cu mine, le discuți cu directorul. Mi se pare că are să-ți comunice ceva destul de neplăcut.

NELI : Mă doare exact în... de comunicările lui. Să-mi dea transferul și mîine mă ia Naționalul.

COMENTATORUL : Dar unde-ai fost ?

NELI : Se dădeau pui de Crevedia în Piața Amzei. Am luat patru. O splendoare.

(Scoate unul și-l arată. Comentatorul îl miroasă.)

COMENTATORUL : Sînt proaspeți. Dă-mi și mie unul.

NELI : Ei bravo ! Știi că ai tupeu ?! *(Pune puiul la loc în pungă.)* Nu mă mai machiez, nu mă mai schimb. Unde sînteti ?

SOȚUL : Am venit, mă dezbrac și-mi pun haina pe spătarul scaunului.

POMPILIU *(deschide ușa șifonierului)* : Mai stau mult aici ? Mă sufoc !

COMENTATORUL : Poate crezi că mie mi-a fost ușor cu peruca pe cap ? *(Iese.)*

NELI : Așa. Deci, spun : „Dragul meu, de cîte ori să-ți repet cît mă enervează faptul că-ți arunci lucrurile prin casă ? Pune-ți haina în șifonier !“

COMENTATORUL *(se întoarce)* : Rețineți că Neli, soție perfidă, anume îl îndeamnă pe soțul ei să deschidă șifonierul, pentru a declanșa scandalul.

SOȚUL : Deci, eu plec spre șifonier.

NELI *(după ce se concentrează o clipă)* : Gata, dă-i drumul.

SOȚUL *(intrînd în rol)* : Scuză-mă, draga mea. *(Ia haina, deschide șifonierul, scoate un umeraș, așează haina pe el, apoi rămîne încremenit : l-a descoperit pe Pompiliu.)* Ce-i cu dumneata aici ? *(Pauză.)* Te-am

întrebat ce-i cu dumneata în șifonierul meu, printre lucrurile mele ?

COMENTATORUL *(care n-a ieșit din scenă și care are chef de vorbă)* : Știți celebrul banc cu lordul și cu șifonierul ?

SOȚUL *(oprindu-se din acțiune)* : Care ?

COMENTATORUL : Lordul pleacă spre o recepție. Pe drum, șoferul îi atrage atenția că a îmbrăcat un costum prea deschis pentru ocazia respectivă și se întorc pentru ca lordul să se schimbe. Lordul intră în dormitor, deschide șifonierul și descoperă niște picioare păroase ieșind de sub costumele lui. Drept pentru care îi spune soției, care era puțin cam tulburată și emoționată, firește : „Draga mea, te-aș ruga ca pe viitor să nu mai amesteci lucrurile tale cu lucrurile mele“.

NELI : Auzi, fii drăguț și lasă-ne să ne vedem de treabă. Aici e teatru, nu e șușă. Treci în culise.

COMENTATORUL : Ia te uită cine îmi face morală ? *(Iese.)*

SOȚUL *(reintrînd în rol)* : Scuză-mă, draga mea. *(Ia haina, deschide șifonierul, apoi rămîne încremenit : l-a descoperit pe Pompiliu.)* Ce-i cu dumneata aici ? *(Pauză.)* Te-am întrebat ce-i cu dumneata în șifonierul meu, printre lucrurile mele ?! *(Dispare pentru cîteva clipe și apare înarmat cu un satîr.)* Răspunzi sau te spintec ?

(Intre timp, Neli s-a retras cu discreție în altă încăpere.)

POMPILIU *(iese din șifonier ; e surprinzător de calm și stăpîn pe sine)* : Domnule, nu fii primitiv, lasă satîrul. Dacă aveai un pistol, mai înțelegeam, dar să mă amenințI cu o unealtă atît de primordială mi se pare de-a dreptul grotesc. *(Se așază în fotoliu și-și aprinde o țigară.)* Ia loc. *(Soțul se așază și el.)* M-ai întrebat ce căutam în șifonier. E o întrebare stupidă. Adică ce motiv aveam ? Să-ți tai nasturii de la haine, să-ți fur cravatele ? Bretelele ? Batistele ? Butonii ?

SOȚUL : Deci, e vorba de un adulter ?

POMPILIU : Vezi că, dacă te gîndești o clipă, devii normal ?! Da, m-ai prins în flagrant delict cu soția dumitale.
SOȚUL : Și eu ce trebuie să fac în situația asta ?
POMPILIU : Să stai calm și să vorbim omenește.
SOȚUL : Ce să vorbim ?
POMPILIU : Ai răbdare. Neli ! Unde ești ?
NELI *(apare din altă cameră, schimbată)* : Am fost să mă schimb.
POMPILIU : Stai aici. Avem de vorbit ceva în trei. *(Către Soțul.)* Care e numele dumitale ?
SOȚUL : Nu contează.
POMPILIU *(solemn)* : Vreau să te anunț solemn că eu și soția dumitale ne iubim.
SOȚUL *(uluit)* : Vă iubiți ?
NELI : Da, de-adevăratelea.
SOȚUL : De cînd ?
POMPILIU : De aproape o lună. În concluzie, vrem să ne căsătorim.
SOȚUL *(perplex)* : Bravo ! La surpriza asta nu mă așteptam. Mi se mărită soția ! Ha, ha, ha !
NELI : De ce rîzi ?
SOȚUL : Rîdeam și eu ca un tîmpit.
POMPILIU : Sper că nu ne vei pune piedici și nu vei sta în calea fericirii noastre.
NELI *(către Pompiliu)* : Dragul meu, dînsul nu e ce-ți închipui tu. O fi avînd el unele defecte, dar e om de onoare.
SOȚUL : Fiți fără grijă, n-am să vă fac nici un fel de șicane. Sentimentul dragostei îmi provoacă întotdeauna respect. Vă urez să fiți fericiți.
POMPILIU : Mulțumesc. Acum să discutăm cîteva amănunte de ordin administrativ. Penibile, desigur, dar inevitabile. Apartamentul ne va rămîne nouă.
SOȚUL : Tot ?!
POMPILIU : Păi nu sînt decît două camere pe hol.
NELI : Vrem să facem un copil.
SOȚUL *(concesiv)* : Mă rog, o să mă mut.
POMPILIU : Îți iei o cameră cu chirie sau îți cumperi o garsonieră.
NELI : Ai de gînd să te recăsătorești ?
SOȚUL : Doamne ferește !

POMPILIU *(crud și realist)* : Ne lași și mașina.
SOȚUL : Mașina ?!
POMPILIU : Da. Acea „Dacie 1310", alb 40, cu douăzeci de mii de kilometri la bord. Apartamentul îl treci pe numele ei, mașina pe numele meu.
SOȚUL : Îmi pare rău, dar mașina n-o dau sub nici un motiv. Orice discuție pe această temă este inutilă.
POMPILIU *(către Neli)* : Du-te, te rog, și fă-ne cîte o cafea. Avem de discutat ceva între bărbați. *(Neli iese.)* Scumpe domn, aș vrea să-ți pun o întrebare.
SOȚUL : Te rog.
POMPILIU : Cunoști ce vîrstă are soția dumitale ?
SOȚUL : Patruzeci și doi.
POMPILIU : Patruzeci și doi și zece luni. Adică patruzeci și trei. Răspunde-mi sincer : cine ți-o mai ia la vîrsta asta fără o înzestrare corespunzătoare ? Adică fără o casă, fără o mobilă, fără o mașină, fără o garderobă, bijuterii etc. ? Zi mersi că nu-ți cer bani.
SOȚUL : N-am decît două cecuri de cinci mii. Unul e, oricum, pe numele ei. Dar aș vrea să-ți spun și eu ceva. Dacă ești dispus să mă asculți.
POMPILIU : Cu plăcere.
SOȚUL : Soția mea este o femeie excelentă din foarte multe puncte de vedere.
POMPILIU : Încă nu am avut timpul să mă conving întrutotul, dar mă bucură ce-mi spui.
SOȚUL : Spiritul ei gospodăresc frizează geniul. Casa e curată ca luna. Gătește excepțional și în fiecare zi altceva. Nu vorbește mult, nu te contrazice — lucru foarte important —, nu e geloasă, nu te caută prin buzunare, nu te întreabă unde ai întîrziat și nu vrea lux, nu vrea călătorii. Îi plac tihna casei și romanele polițiste. Încă un amănunt : aproape tot ce îmbracă e lucrat de mîna ei, trage la mașina de cusut, croșetează, brodează etc. Iată ce femeie ți-a pus Dumnezeu în brațe !
POMPILIU : Sînt realmente emoționat de tot ce-mi spui. Mulțumesc.
SOȚUL : Într-adevăr, trebuie să-mi mulțumești, pentru că, atunci cînd am luat-o, acum douăzeci și doi de ani, cînd era o adolescentă naivă și rușinoasă, nu

avea nici una din aceste calități. Toate le-a dobîndit prin mine, prin eforturile mele titanice, prin răbdarea mea de oțel, prin nervii mei cheltuiți zi de zi și noapte de noapte. Crezi că mi-a fost ușor ?

POMPILIU : Sînt convins că nu.

SOȚUL *(umil)* : Pentru toate astea nu merit și eu o recompensă ?

POMPILIU : La ce te referi ?

SOȚUL : Mașina. E pasiunea vieții mele. Concurez la raliuri.

POMPILIU : Îți iei alta.

SOȚUL : După cinci ani de așteptare...

POMPILIU : Îmi pare rău, n-am ce să-ți fac. *(Categoric.)* Nu-mi dai mașina, nu-ți iau soția. *(Trist.)* Rămîn mai departe burlac.

(Intră soția cu cele două cafele.)

SOȚUL *(învins)* : Mă rog, atunci rămîne cum am stabilit. Trec zilele astea ca să discutăm ultimele amănunte.

POMPILIU : Să stabilim o dată precisă. Mîine seară la opt, e bine ?

SOȚUL : E bine.

NELI : Nu-ți bei cafeaua ?

SOȚUL : Mulțumesc, dar mă întorc la birou, trebuie să termin o lucrare urgentă. *(Se ridică și pleacă spre ușă.)* La revedere.

NELI : N-ai cumva niște țigări la tine ? Ale noastre s-au terminat.

SOȚUL *(scoate pachetul de țigări și i-l dă)* : Poftim, e aproape întreg.

POMPILIU : Mersi.

(Soțul iese. Iese și Pompiliu. Intră Comentatorul.)

COMENTATORUL : De la această scenă au trecut circa trei luni de zile. Să ascultăm acum o convorbire între Neli și fostul ei soț.

NELI *(la telefon)* : Dragă Gelu, uite de ce te-am sunat. Sînt foarte îngrijorată din cauza lui Pompi. Să-ți spun ce s-a întîmplat. Acum douăzeci de zile s-a urcat în mașină și a plecat pe teren. Nu știu dacă știi, dar el e geolog, caută metale rare : cositor, bronz, naiba să le ia. Ce spui ? Astea sînt aliaje ?

Ești sigur ? Înseamnă că e vorba de alte metale, n-am înțeles eu bine, poate antimoniu, plutoniu, naiba să le ia. A zis că se întoarce a doua zi. De-atunci nu mai știu nimic despre el. Ce mă sfătuiești să fac ? Să întreb la Miliție dacă n-a fost vreun accident ? Te interesezi tu ? Bine, mulțumesc foarte mult. De ce nu mai treci pe-aici să bem o cafea ? Mai ai niște cravate prin șifonier. Bine. La revedere. Nu uita să te interesezi de Pompi. Da, mașina era pe numele lui. N-ați făcut actele împreună ? Atunci de ce mă mai întrebi ? *(Revoltată.)* Știi ce ? Te rog, fără insinuări ! Pînă acum nu mi-a dat nici un motiv să mă îndoiesc de loialitatea lui. S-a comportat ca un gentlemen. Nu ca tine, care... *(Disperată.)* Gelule, nu glumi ! Te rog, nu glumi ! Fii sincer, crezi că e posibil ? Știi ceva precis ? *(Nu-și poate reține plînsul.)* Nu se poate ! Nu se poate să fie atît de mîrșav ! Atît de... Pentru o mașină ?! Pentru o simplă mașină ?! *(Plînge cu disperare.)* Dumnezeule, tot tu i-ai făcut și pe bărbați ?! Tot tu ?!

(Se prăbușește. Jocul ei trebuie neapărat să impresioneze.)

COMENTATORUL *(după ce o lasă să se satură de plîns)* : Gata, ai suferit suficient, mulțumesc, poți să pleci. *(Neli își ia sacoșa și pleacă spre culise.)* Nu-mi dai, totuși, și mie un pui ?

NELI : Nu insista.

COMENTATORUL : Nevastă-mea a făcut ieri zacuscă de vinete. E mortală. Îți dau două borcane.

NELI : Escrocule ! Știi că sînt leșinată după zacuscă. *(Îi dă un pui.)*

COMENTATORUL : Mersi. *(Neli iese.)* Stimați spectatori, vă rugăm să ne scuzați pentru momentele de improvizație la care ați fost obligați să asistați, dar vă promitem că așa ceva n-o să se mai întîmple în viitor, teatrul nostru e o instituție serioasă, unde disciplina e lege de fier. Am speranța că pînă acum ați înțeles, în linii mari, despre ce e vorba, care este ținta ironiei autorului. În tablourile următoare, problematica va fi mai aprofundată, mai convingă-

toare, mai subtilă, mai... Deocamdată, urmează o pauză de cincisprezece minute. La bufet găsiți răcoritoare și dulciuri. Mulțumesc. Și nu uitați expoziția de măști populare din hol.

TABLOUL IV

COMENTATORUL : După o binevenită pauză, atît pentru dumneavoastră, cît și pentru noi, actorii, continuăm cu tabloul patru. Eroul principal, Pompiliu — sau Pompi, cum doriți să-i spuneți — intră cu curajul său caracteristic într-o nouă acțiune. Iată-l, într-o dimineață de vară, îmbrăcat într-un elegant halat de casă, sorbindu-și cafeaua și fumîndu-și țigara cu filtru. Așteaptă pe cineva.

POMPILIU *(se aude soneria de la intrare)* : Intrați ! Ușa e deschisă !

(Intră Boambă, un bărbat solid, circa 55 de ani, și Firuța, fiica lui, 21 de ani, cam dolofană și chioșpalie.)

BOAMBĂ *(umil)* : Să trăiți, domnule profesor.

POMPILIU : Luați loc. Luați loc, domnișoară. *(Le arată două fotolii îmbrăcate în piele. Încăperea, de altfel, este luxoasă și mobilată cu gust, cu tablouri scumpe pe pereți.)* Cu ce vă servesc ? *(Către Boambă.)* Beți un whisky ?

BOAMBĂ : Nu, mulțumesc, sînt cu mașina și mi-e frică, s-au înăsprit legile în ultima vreme.

POMPILIU : Poate domnișoara dorește un gius. Sau o limonadă, o înghețată ?

FIRUȚA *(speriată)* : Eu nu vreau nimic.

POMPILIU : Nimic nu se poate.

FIRUȚA : Atunci dați-mi ceva. Ce vreți dumneavoastră.

POMPILIU : Vă dau o prună.

FIRUȚA : Dați-mi o prună.

POMPILIU *(după ce o servește pe Firuța cu o prună)* : Vă ascult.

BOAMBĂ : Domnule profesor, eu mă numesc Boambă Ștefan, iar pe fiica mea o cheamă Boambă Firuța.
POMPILIU : Să fiți sănătoși. Cum ați ajuns la mine și pentru ce ?
BOAMBĂ : Uitați cum s-a întîmplat. Dumneavoastră ați călătorit alaltăieri cu trenul pe ruta Buzău-București Nord.
POMPILIU *(se gîndește)* : Alaltăieri ? Exact. Veneam de la Focșani.
BOAMBĂ : În compartiment v-ați cunoscut din vorbă-n vorbă cu un frate vitreg de-al meu. Unul cu părul creț.
POMPILIU : Exact. S-a urcat la Buzău.
BOAMBĂ : La Buzău. Noi sîntem de fel din acea zonă. Și intrînd în discuție, ca oamenii — că ce face oamenii în tren ? Discută — a reieșit problema admiterii în facultăți, problemă grea, ce să mai vorbim, și fratele meu a dedus că dumneavoastră ați fi de profesie profesor și că ne-ați putea ajuta în legătură cu fiica mea.
POMPILIU *(uluit)* : Am zis eu așa ceva ?
BOAMBĂ : Așa a zis fratele.
POMPILIU : Îmi pare rău, e o confuzie. Cum o să spun eu că pot ajuta pe cineva să intre în facultate, cînd așa ceva, în actualul nostru sistem de învățămînt, este practic *imposibil*. Înțelegeți, e *imposibil !* Cine spune că poate face ceva în acest sens e un mincinos sau un escroc care urmărește scopuri mîrșave. Feriți-vă de astfel de oameni. E un sfat pe care vi-l dau cu toată sinceritatea.
BOAMBĂ *(derutat)* : Cred că fratele meu vitreg a înțeles greșit. Oricum, noi nu ne-am gîndit la faptul de a o introduce pe fată în facultate prin mijloace nelegale, ci în sensul pregătirii pentru examen.
POMPILIU : A, asta e cu totul altceva. O pregătire prealabilă e cu totul și cu totul altceva. Dar depinde despre ce e vorba, dacă mă pricep, dacă... La ce doriți să dați examen, domnișoară ?
FIRUȚA *(teribil de intimidată, ezită să răspundă)* : Să vă spună tata.
POMPILIU *(către Boambă)* : Văd că fata e cam fîstîcită. Spuneți-mi dumneavoastră despre ce e vorba.

BOAMBĂ : Vă spun eu toate problemele, deschis, ca un om simplu, care n-a făcut carte și care nu se pricepe la cuvinte, că eu nu mi-am scos pîinea cu gura, ci cu mîinile. Eu sînt măcelar din tată-n fiu, domnule profesor, și bunicul meu, și tatăl meu au lucrat tot în branșa asta. Dar ce m-am gîndit eu, cu mintea mea și cu mintea nevesti-mi : copiii noștri — c-avem trei — e obligați să facă tot meseria mea ? De ce ?

POMPILIU : Cred că ați gîndit foarte înțelept.

BOAMBĂ : Unul dintre băieți a făcut școala de ospătari și acum e barman, căsătorit, la casa lui, cu doi copii blonzi. Celălalt băiat e mecanic auto, cîștigă corespunzător, deși regret faptul că e cam băutor. Dar nu abuzează.

POMPILIU : E o mare bucurie să ai copii reușiți.

BOAMBĂ : Și atunci am decis așa : dacă băieților nu le-a plăcut cartea și au ales o meserie manuală, măcar fata să devină intelectuală.

POMPILIU : De ce neapărat intelectuală ?

BOAMBĂ : Dom' profesor, intelectualul e intelectual, orice s-ar zice. E diferență mare între el și noi, cei-lalți.

POMPILIU : Ce diferență ?! Fii serios. Totul e o prejudecată.

BOAMBĂ : Vai de mine ! În primul rînd, după părerea mea, într-un fel cheltuie banul un intelectual și în alt fel un măcelar, comportîndu-se ca atare. Eu, cînd mă îmbăt, de exemplu, vin acasă și-mi bat nevasta, ca să mă răcoresc. După aia mă culc și dorm liniștit.

POMPILIU : Și crezi că intelectualii nu-și bat nevestele ? Îți spun eu : le bat de le usucă.

BOAMBĂ : Poate, dar nu se aude. A mea urlă de scoală tot blocul. Și pe urmă, altfel arată o casă de intelectual. Uitați ce tablouri aveți dumneavoastră pe pereți, ce minunății !

POMPILIU : Vax. Sînt niște bazaconii nonfigurative, niște crochiuri. Aiureli.

BOAMBĂ : Aiureli, aiureli, dar nevastă-mea a pus pe pereți carpete de-acelea aduse de marinari cu „Răpirea fecioarelor din harem", iar pe masă flori și

fructe din plastic. Pe urmă, mai e o categorie de intelectuali pe care îi respect foarte mult : artiștii și scriitorii. Ei e slăbiciunea mea. E unul care a jucat în serialul ăla de la Televiziune și care-mi zice atît : „Nea Fane, dacă mă iubești !“ „Maistre, zic, sînt al dumneavoastră admirator“. Și-i dau două kile de garf. Sîmbătă seara, cînd îl văd că apare pe micul ecran, îi zic nevestei : „uite, fă, ăsta e clientul meu, vorbesc cu el cum vorbesc cu tine, care ești un nimenea“. Sau vine un scriitor, unul simpatic foc, minte mare, și zice : „Nea Fane, dețin bancul zilei“. „Dacă e bun, zic, ai un kil de pulpă de la mine“. Și-mi zice bancul.

POMPILIU : Ce banc ?

BOAMBĂ : Nu contează ! Ultimul a fost ăsta : „Măi, cică, ai auzit că l-au prins pe unul la Constanța cu cinci kile de stupefiante ?“ „Ce fel de stupefiante ?“ Cică : „Două de vacă și trei de porc“. Că ce să mai vorbim, dom' profesor, artiștii rămîne artiști, indiferent dacă e actor, scriitor sau pictor, nu se leagă nimeni de ei, toți îi respectă, maistre-n sus, maistre-n jos, n-are program, n-are condică, se scoală la prînz, nu e membri de sindicat, știe să trăiască, să se poarte, vezi cîte una pe stradă și zici : „e îmbrăcată ca o artistă“, adică e altceva... Înțelegeți ? *(Are chef de vorbă.)* Îl întrebam pe artistul care-i dau carne : „Maistre, nu ți-e frică, dom-le, cînd ieși acolo pe scenă și vezi atîta lume care se uită la dumneata ?“ Știți ce mi-a zis ? Cică : „Mi-e frică, nea Fane, cum să nu-mi fie, de-aia ne și pune reflectoarele în ochi, ca să jucăm orbește“. Sau ăla, scriitorul, stau cu el la cîte o bere și mai vorbim de una, de alta, simt că mă trage de limbă, da-mi place. Îl întreb : „Cum îți vine, dom-le, ideile pe care le scrii ? De unde le iei ? Explică-mi și mie, ca să nu mor prost“. „Nea Fane, zice el, al dracului să fiu dacă știu de unde-mi vin. E o chestie de meserie. Așa cum spinteci matale pulpa de vacă cu barda, fără să-ți tai degetele, așa și eu cu ideile“. „Păi cum, zic, adică și eu sînt artist ?“ „Bineînțeles, zice, tot ce e făcut frumos și perfect

e artă. Mata, în meseria dumitale, ești un artist". Așa mi-a zis, să mor eu.

POMPILIU *(îngăduitor)* : Sigur că da, artiștii sînt simpatici, drăguți, fermecători, plini de haz, eu trăiesc mereu în mijlocul lor. Din păcate, unii sînt cam bețivi, cam invidioși, cam îngîmfați, dar, per ansamblu, ei sînt considerați elemente pozitive și necesare. Să revenim, însă, de unde am plecat. Nu mi-ați spus la ce facultate vrea să dea examen fiica dumneavoastră, domnu' Boambă.

BOAMBĂ : Păi ce v-am explicat eu pînă acum ?

POMPILIU : Ce ?

BOAMBĂ : Că vrem s-o facem artistă.

POMPILIU : Artistă ?! Ce fel de artistă : de teatru sau de film ?

BOAMBĂ : Asta ea știe.

POMPILIU : Ce fel de artistă vreți să vă faceți, domnișoară Firuța ?

FIRUȚA : De care o fi, domnule profesor. Sau, dacă se poate, și de una și de alta.

POMPILIU : Sigur că în arta noastră — care merge așa cum știm cu toții — actorii nu se deosebesc unii de alții, sînt și de film, și de teatru, și de televiziune, și de șușă, adică ce se cere la momentul respectiv. La Hollywood, în America, e cu totul altceva. Actorul de film se ține de film, ăla de teatru, de teatru, ăla de serial, de serial etc.

BOAMBĂ *(competent)* : Nu se compară.

POMPILIU *(către Firuța)* : V-ați verificat talentul pînă acum în fața cuiva, adică a unui specialist ?

FIRUȚA : Nu.

POMPILIU : Urmează a treia întrebare, și aici vă rog să fiți și dumneavoastră atent, domnule Boambă : în al cîtelea an vreți să reușiți ?

FIRUȚA *(timidă)* : Păi, dacă se poate, aș vrea să reușesc direct în anul doi.

POMPILIU : Nu m-ați înțeles. De reușit nu puteți reuși decît în anul întîi. Dar nu e obligatoriu să intrați de prima dată. De prima dată se intră extrem de rar. De obicei, se intră după a patra, a cincea oară. Sînt cazuri de băieți și fete care dau examen de cîte zece ori la rînd.

BOAMBĂ *(îngrijorat)* : Dom' profesor, eu vreau să intre din primul an. Ce să facă acasă ? Să ardă mangalul, să umble cu golanii ?
POMPILIU : Păi acum nu lucrează nimic ?
FIRUȚA : Ba da. Lucrez la un pulovăr.
BOAMBĂ : Lasă asta, vorbeam de servici.
FIRUȚA : N-am servici.
POMPILIU : Domnu' Boambă, lăsați-mă singur cu domnișoara pentru o jumătate de oră. Vreau s-o testez.
BOAMBĂ : S-o ce ?
POMPILIU : S-o examinez puțin. Pe urmă, altfel stăm de vorbă.
BOAMBĂ : Și eu ce să fac în timpul ăsta ?
POMPILIU : Vă plimbați pe stradă sau beți o bere.
BOAMBĂ : Atunci am plecat. *(Iese.)*
POMPILIU : Domnișoară, recită-mi o poezie.
FIRUȚA : Ce fel de poezie ?
POMPILIU : Indiferent. O fabulă, un rondel, un sonet, o poezie oarecare... Indiferent.
FIRUȚA *(în panică)* : Da, dar nu-mi aduc aminte nici una pe moment.
POMPILIU : Nimic, nimic ?
FIRUȚA : Nimic.
POMPILIU : Ia zi după mine : „Cățeluș cu părul creț, fură rața din coteț. El se jură că n-o fură, dar l-am prins cu rața-n gură".
FIRUȚA *(repetă după el, de cîteva ori, pînă cînd învață, cu mare dificultate, strofa respectivă.)* Gata, o știu.
POMPILIU : Bravo ! Acum spune-o.
FIRUȚA *(o spune pe nerăsuflate)* : „Cățeluș cu părul creț fură rața din..."
POMPILIU : Nu așa. Vreau s-o interpretezi puțin. Adică să mi-o spui în așa fel încît să mă convingi că te-a indignat profund faptul că acest cățeluș simpatic, cu părul creț, a furat o rață din coteț, adică a săvîrșit o faptă murdară, ignobilă, condamnabilă, înțelegi ?
FIRUȚA : Înțeleg.
POMPILIU : Atunci interpretează poezia, fă-mă să cred sentimentul pe care ți-l provoacă această întîmplare, fii plauzibilă.
FIRUȚA : Atunci să vi-o zic.

POMPILIU : Zi-o.
FIRUȚA *(o spune la fel ca înainte, adică „alb", fără nici un fel de intonație)* : „Cățeluș cu părul creț..."
POMPILIU *(edificat)* : Deocamdată, în ceea ce privește recitarea ne-am limpezit.
FIRUȚA *(fericită)* : V-a plăcut ?
POMPILIU : Aprecierile le facem la urmă, per total. Ia plimbă-te puțin prin cameră. Mergi normal, ca și cum ai merge pe stradă și te-ai uita într-o vitrină.
FIRUȚA : Ce fel de vitrină ?
POMPILIU : O vitrină cu rochii care-ți plac. *(Firuța face cîțiva pași, se oprește și privește indiferentă spre un punct unde ar trebui să fie vitrina cu rochii.)* Nu te bucuri că vezi niște rochii frumoase ?
FIRUȚA : Nu. Că eu nu iau niciodată rochii de-a gata. Cumpăr materialul, mi-l croiește mătușa-mea și mi-l trage mama.
POMPILIU : Apropo de tras : de ce tragi dumneata piciorul drept puțin mai tîrziu decît pe cel stîng ? E un defect sau mi s-a părut mie ?
FIRUȚA : Cînd am fost mică m-a mușcat un cîine de piciorul stîng și de-atunci plec cu el mai repede decît cu celălalt.
POMPILIU : Aha. E un reflex.
FIRUȚA : Am fost și la doctor.
POMPILIU : Și ce-a zis doctorul ?
FIRUȚA : A zis că asta e.
POMPILIU : Nu-i nimic. Detaliul respectiv ar putea să-ți dea și mai multă personalitate. Spune-mi sincer : îți place să fii artistă ?
FIRUȚA *(modestă)* : Mie îmi place orice. Cînd eram mai mică îmi plăcea să mă fac primăriță.
POMPILIU : De ce ?
FIRUȚA : Așa... Ca să-i ascult pe oameni cum se vaită de una, de alta și să le dau case la bloc.
POMPILIU : Ai văzut asta undeva ?
FIRUȚA : Da, la televizor.
POMPILIU : Spune-mi, te rog, cum stai cu imaginația ?
FIRUȚA : Dar de ce mă întrebați ?
POMPILIU : Pentru că și asta e o probă la examen.

FIRUȚA : Din punct de vedere al imaginației mie îmi trece prin cap tot felul de lucruri. Mai ales noaptea, cînd nu mi-e somn.

POMPILIU : Uite, să alegem un subiect posibil. Să zicem că te afli la cumpărături : brînză, cuie, haşiş... N-are importanță la ce. Joacă-mi această scenă, dar fără cuvinte. Poftim. *(Firuța se așează la un rînd imaginar, avansînd, din cînd în cînd, cîte un pas, dar fără nici o expresie pe față ; apoi, brusc, se întoarce cu spatele spre Pompiliu.)* De ce te-ai întors cu spatele ?

FIRUȚA : Deoarece am trecut colțul.

POMPILIU : Da, asta e plauzibil. Dar ar fi trebuit să fi citit pe chipul dumitale că ești ori plictisită, ori grăbită, ori că intri în vorbă cu cineva, adică o atitudine.

FIRUȚA : Știți, eu nu mă duc niciodată la cumpărături, că ne aduce tata de toate.

POMPILIU : Perfect. Alt exercițiu. Îți aștepți iubitul și el întîrzie. Joacă-mi această scenă. *(Firuța se uită la ceas și se plimbă, indiferentă, de ici pînă colo.)* Acum apar eu, iubitul dumitale.

(Pompiliu se apropie de ea, cu o floare în mînă. Ea îi aplică două palme zdravene. Exact pe acest gest intră Boambă, care se sperie groaznic.)

FIRUȚA : Știți, eu așa i-am făcut unui băiat care a întîrziat și m-a lăsat să aștept în frig. Pe urmă, am plecat și i-am zis : „altă dată să te întîlnești cu mă-ta, nu cu mine !“

BOAMBĂ : Dar ce s-a întîmplat ?

POMPILIU : Nimic. Luați loc. Domnule Boambă, am făcut cîteva probe cu domnișoara și pot, acum, să-mi permit să vă felicit din toată inima.

BOAMBĂ *(uluit)* : Da ?!

POMPILIU : Fiica dumneavoastră pute de talent.

BOAMBĂ : Pute ?!

POMPILIU : De talent. Adică e ieșită din comun. Personal, o asemenea vocație nativă n-am mai văzut de la Aristizza Romanescu, Maria Lătărețu sau Lucia Sturdza Bulandra pînă-n zilele noastre.

BOAMBĂ : Vai, ce mă bucur, domnule profesor ! Credeți c-o să intre în primul an ?
POMPILIU : Asta nu pot să vă garantez. Trebuie muncit foarte mult, trebuie să se cizeleze, să exerseze, trebuie să... *(Pauză.)*
BOAMBĂ : La ce vă referiți ?
POMPILIU : Trebuie să faceți și dumneavoastră un efort financiar corespunzător. Adică un tarif e dacă intră din primul an, și altul pentru al doilea și așa mai departe.
BOAMBĂ : Domnu' profesor, la mine banii nu contează cînd e vorba de cariera și viitorul unui copil de-al meu, că pentru ei am muncit și am suferit, că acum zece ani am fost și un an jumate la pușcărie. În momentul de față, de ce să mînii pe Dumnezeu, am posibilități. Care e tariful ?
POMPILIU : Pentru primul tur, șaizeci de mii. Pe urmă, se scad cîte zece mii pentru fiecare an. Jumătate din bani mi-i dați înainte, nu-mi pot permite să muncesc pe riscul meu.
BOAMBĂ *(se gîndește intens)* : Dom-le, uite ce m-am gîndit eu. Îți dau acum treizeci de mii *(îi dă banii respectivi)*, adică jumate și mi-o bagi în primul an. Dacă nu, o mărit.
POMPILIU : Cu cine ?
BOAMBĂ : Nu știu. Găsesc eu un băiat bun.
POMPILIU *(îi vine o idee)* : Ce fel de băiat ?
BOAMBĂ : Intelectual.
POMPILIU : Vrei neapărat intelectual ?
BOAMBĂ : Neapărat. Contabil, ofițer, avocat, dentist, popă, controlor, ce-o fi, dar să lucreze cu pixul. În caz că e băiat de caracter, îi fac o nuntă...
POMPILIU : Da ?!
BOAMBĂ : Festival, nu nuntă. Ceva ce nu s-a pomenit nici în cărți și nici în filme !
POMPILIU : Adică cum ?
BOAMBĂ : Am o idee de milioane. Ideea mea personală. Nu ți-o spun.
POMPILIU *(numărînd banii)* : M-ai făcut curios. Zi-mi și mie.
BOAMBĂ *(îi dezvăluie secretul)* : După ce se ia darul...
POMPILIU : Care la cît se ridică ?

BOAMBĂ : O sută cincizeci, două sute de mii, că aduc soliști, aduc artiști, clienți de-ai mei. Deci, după ce se ia darul, la pilaf, cum e obiceiul, bag desertul și cafelele. În acest timp, se numără banii, pentru ca mesenii să afle cît s-a adunat, după obicei. Și urmează surpriza.

POMPILIU : Care surpriză ?

BOAMBĂ : Păi asta vreau să-ți zic. Apare mireasa îmbrăcată într-o rochie care e făcută din sute !

POMPILIU : Cum din sute ?

BOAMBĂ : Uite-așa. Toate sutele care s-au strîns la dar se cos una de alta cu fir subțire și se face o rochie miresei.

POMPILIU : Lungă ?

BOAMBĂ : Pînă la pămînt.

POMPILIU *(fascinat)* : Cu mîneci ?!

BOAMBĂ : Cu mîneci. Iar dacă darul e bogat se face și o eșarfă, inclusiv un volan. Dom-le, fii atent, o să fie ceva ce n-a văzut Parisul, ține minte ce-ți spun.

POMPILIU *(copleșit)* : Într-adevăr, ai o idee superbă, domnu' Boambă. Superbă.

BOAMBĂ *(mîndru)* : Adică, dacă sînt om simplu, mie nu-mi merge mintea ? Ce crezi ?

POMPILIU : N-am spus asta, dimpotrivă. De-asta îmi și place de dumneata. Ești un adevărat artist. Pe cuvînt.

BOAMBĂ : Mulțumesc. Și mie îmi place de dumneata. Frate-miu vitreg mi-a zis : „Dragă, persoana aceea din tren mi-a făcut o impresie de nemaipomenit".

POMPILIU : De-asta mă și gîndeam la o chestie.

BOAMBĂ : Ce chestie ?

POMPILIU : Nu-i așa o mare afacere s-o faci actriță pe fiica dumitale.

BOAMBĂ : De ce ?

POMPILIU : După ce termină cei patru ani de institut e trimisă trei ani în provincie. Obligatoriu. Asta e stagiul. De-abia după aia are voie să dea concurs ca să intre în București. Ce să facă biata fată singură în provincie, să zicem la Turda sau la Bîrlad, vreme de trei ani ? Se încurcă cu vreun actoraș sau ingineraș, se mărită, face un copil-doi și-acolo rămîne pe viață. Sau să zicem că o vede un regi-

zor, o place, îi dă un rol principal sau secundar în film, se înamorează de ea și-o ia de nevastă. Cu ocazia asta cariera ei s-a încheiat, n-o mai cheamă nici un alt regizor în alt rol, pentru că fiecare și-o ia pe nevastă-sa. Sau dacă nu pe nevasta lui, o ia pe nevasta scenaristului. Sau pe nevasta ministrului finanțelor sau pe fiica directorului studioului de la Buftea. La fel și în teatru. Nu ești măritată cu directorul teatrului sau cu regizorul principal aștepți pînă ajungi babă. Plus că nu prea ai ce juca în cinematografia și teatrul nostru. Nu vedeți ce piese și scenarii proaste se scriu în ultimul timp? Ceva de groază. Același conflict, aceleași personaje, aceleași lozinci de care ne-am săturat pînă în gît, cu unul pozitiv care se zbate pentru o idee nouă și cu unul retrograd care se opune, ca să-și apere scaunul. Nu avem piese și scenarii cu idei filozofice, îndrăznețe, care să spargă tiparele. Acum un an am fost la Londra într-un schimb de experiență. Am văzut un „Hamlet" splendid. Cunoști „Hamlet"?

BOAMBĂ *(sincer)*: Personal, nu.

POMPILIU: Știi cum îl pusese regizorul să joace? Am uitat cum îl cheamă... Peter... Peter... Știi cum apărea Hamlet pe scenă, domnul meu Boambă? În blugi și cu țigară cu filtru în gură! Deși pe-atunci nu existau nici blugi, nici țigări cu filtru. Dar nu asta conta. Conta faptul că textul era jucat cu cea mai mare sobrietate și profunzime, nimic parodiat, nimic ironizat. De altfel, între noi fie vorba, dacă ne apucăm să-l ironizăm și pe Shakespeare, cum încearcă unii regizori de la noi, se alege praful de tot. Nu blugii contau în spectacolul respectiv, ci ideea, arta! Înțelegi? Iar cinematografia cum să iasă din impasul în care se află cu scenariile care se scriu? Te uiți la cîte un film de-al nostru și te iei cu mîinile de cap. Oamenii vorbesc, vorbesc, dar nu fac nimic. Vorbe, vorbe, vorbe — vorba nu știu cui. *(Trece direct la altă idee, fără pauză.)* Domnu' Boambă, uite care e propunerea mea, ca să nu mai lungim vorba: mă însor eu cu fata dumitale. Sînt

intelectual sadea, om serios, tata a fost față bisericească, mama, cum se zice, ușă de biserică. Ce zici ?

BOAMBĂ : Te însori dumneata cu fata mea ?!

POMPILIU : De ce să nu mă însor ? Frumoasă e, cuminte sper că e...

BOAMBĂ : Garantez eu. N-a ieșit din casă... *(Către Firuța, amenințător.)* Sper că atunci, la Mehadia, cînd ai fost la mătuș-ta...

POMPILIU : Situație are... Ce zici ?

BOAMBĂ *(năucit)* : Păi... Tu ce zici, Firuțo ?

FIRUȚA *(rîde, intimidată)* : Să se mai ridice o dată în picioare, să-l văd și eu cum arată.

POMPILIU : Ei, asta-i acum ! Arăt foarte bine. *(Se ridică.)* Am un metru șaptezeci și opt, înălțimea ideală, n-am burtă, n-am chelie.

BOAMBĂ : Ce vîrstă posedați ?

POMPILIU *(pus în dificultate)* : Vîrsta ideală : treizeci și cinci.

BOAMBĂ : Îmi dați și mie buletinul ?

POMPILIU : De ce ?

BOAMBĂ *(sincer)* : Arătați mai mult.

POMPILIU *(scoate buletinul și i-l arată în fugă)* : Uite, dom-le, sînt născut în treizeci și opt.

BOAMBĂ *(face socoteala)* : ...opt din trei...

POMPILIU *(îl ia repede)* : Cinci. Trei din șapte, trei. Treizeci și cinci.

BOAMBĂ *(năucit)* : Ce salariu aveți ?

POMPILIU : Ca profesor la Institutul de teatru am puțin : cinci mii două sute. Dar mai scot cu meditațiile, cu diferite roluri la cinematografie, la televiziune. Una peste alta, ajung la cinșpe mii. E bine ?

BOAMBĂ : E bine.

POMPILIU : Sigur că mai sînt și călătoriile în străinătate, bursele... Mai sînt și...

BOAMBĂ : Ce zici, Firuțo ?

FIRUȚA *(ezită numai de circumstanță)* : Păi... cum zici dumneata, tată.

BOAMBĂ : Bine, dom-le, dacă vrea ea, vreau și eu.

POMPILIU : Atunci să stabilim nunta. Cu cît e mai repede, cu atît mai bine, că luna viitoare s-ar putea să am un voiaj în străinătate, o bursă la Heidelberg.

BOAMBĂ : În două săptămîni se poate face, după părerea mea. Graba strică treaba în orice situație, în afară de căsătorie. De duminica viitoare într-o săptămînă o facem.

POMPILIU : Perfect. Din partea mea nu aveți nici o dificultate. Eu sînt gata în orice moment. *(Se ridică.)* Din păcate, acum mă grăbesc, am o treabă urgentă la Consiliul Culturii.

BOAMBĂ : Bine, domnu... Cum te numești ?

POMPILIU : Eugeniu.

BOAMBĂ : Bine, dragă Eugeniu, atunci la revedere și luăm legătura. Ăsta e telefonul nostru.

POMPILIU : Perfect. Vă sun eu mîine seară și trec pe la voi să perfectăm anumite amănunte. Apropo, am eu un croitor pentru rochia aia din sute, un tip strălucit, are o linie splendidă, poate face niște falduri mai bogate, un jupon mai bogat etc. La revedere. *(O sărută pe Firuța, îl sărută pe Boambă)*

BOAMBĂ *(cîrpănos și prudent)* : Atunci, arvuna pentru examen nu mai are nici un rost...

POMPILIU : Las-o naibii, aia e un fleac, să ne ocupăm de treburile importante. Apropo de croitor : nu-l las să-i facă proba decît în prezența mea. Cu bine ! *(Cei doi ies aproape împinși, Pompiliu formează un număr de telefon.)* Vă rog frumos cu tovarășul Popovici de la economic. *(Așteaptă.)* Doru ? Dragă, am terminat. Îți mulțumesc pentru găzduire. Frumoasă garsonieră ai, a făcut o bună impresie, de unde la tine atîta gust ? Auzi, s-ar putea să te invit la o nuntă de pomină. Pe cuvînt. Nunta mea, bineînțeles. Unde ? Chiar aici, în orașul tău. Am o poantă de milioane. Dacă știi vreun scriitor, prezintă-mi-l, că vreau să i-o vînd. Pa ! Mersi !

TABLOUL V

COMENTATORUL : Acum ar fi trebuit să prezentăm fragmentul cel mai savuros din nunta lui Pompiliu

cu Firuța Boambă, adică momentul în care ea apare în fața mesenilor îmbrăcată cu rochia confecționată din bancnote de o sută de lei, stupoarea acestora, apoi invidia nemărginită, dusă pînă la ură și dispreț, a celorlalte femei, dar, din păcate, era prea complicat din punct de vedere regizoral, am fi avut nevoie de figurație, pictorița de costume a zis că o asemenea rochie e pretențioasă la confecționat, îi cere mult timp etc., așa că am renunțat. Singurul episod notabil și cu totul neprevăzut de la această nuntă a fost faptul că nașa tinerilor căsătoriți nu era alta decît fosta concubină a lui Pompiliu, Stela, cea pe care ați întîlnit-o în primul tablou, casierița de la autoservire. Ea era, firește, recăsătorită, n-a putut face scandal cînd l-a văzut pe Pompiliu în postură de mire, dar a folosit prilejul unui tangou pentru a-i spune acestuia la ureche, textual : „Escrocule ! Mi-ai furat banii ! Ai merita să fii dat pe mîna justiției !“ „Te rog, i-a răspuns, calm, Pompiliu. Demască-mă ! Dă-mă pe mîna procuraturii ! Dar cu o condiție : să nu-mi ceri să fiu demn și să refuz să le spun de unde ai avut banii respectivi. Adică sursa“. În sfîrșit, e inutil să mai precizăm că a doua zi, în zori, Pompiliu a dispărut fără urme, luînd cu el, ca amintire, minunata rochie a miresei confecționată din sute, lăsînd-o pe candida Firuța dormind, castă și fericită. Căci, presat de timp și împrejurări, Pompiliu a uitat să-și îndeplinească obligațiile de mire, ceea ce l-a supărat cel mai mult pe măcelarul Boambă, care a declarat, textual : „Dom-le, mi-a plăcut cum m-a lucrat tipul, are stofă mare, dar nu e genteleman. Ne-a jignit casa“. Acum, vă prezentăm ultimul tablou din viața cîtuși de puțin romanțată a lui Pompiliu, poate episodul cel mai dramatic și mai semnificativ. Este vorba de întîlnirea eroului nostru cu o femeie profundă, rasată, dăruită cu calități intelectuale neobișnuite. Se numește Lili. Ne aflăm pe malul mării. E în amurg. Se aud valurile și pescărușii.

LILI : Auzi valurile ?

POMPILIU *(mestecînd gumă)* : Doar nu sînt surd.

LILI : Nimic pe lume nu-mi dă un sentiment de angoasă mai puternic decît valurile mării, neodihna lor veșnică, această răbdare infinită de a te zdrobi de stîncă și de a te reface din nou, știind că nu ai nici o șansă de izbîndă. De la valuri ar trebui să înțelegem rosturile existenței.

POMPILIU *(plictisit, profund indispus)* : Adică ?

LILI : Să învățăm că nu sîntem născuți pentru a învinge, ci pentru a ne repeta. Fiecare generație nu e altceva decît un val care se izbește într-o stîncă neclintită, de care se sparge și se pulverizează. Pentru ca apoi, generația care urmează să facă același lucru. Dacă ai ști cît de mult urăsc Natura !

POMPILIU : Doamne ferește ! De ce ? Natura, care e întruchiparea...

LILI : Pentru că e odioasă. Odioasă față de om, față de specia noastră. *(Îi dezvăluie un mare secret.)* Ea nu cunoaște ideea de moarte, indiferența ei față de acest fenomen teribil e absolută. Rasa umană poate să dispară, Naturii nu-i pasă, ea își continuă existența la infinit. Natura și omul trăiesc paralel, ca doi vecini de apartament care se văd pe palier și se salută cu o politețe indiferentă. Ce prostie imensă i-a trecut omului prin cap atunci cînd a început să supună Natura ! Cum s-o supună, cînd el însuși face parte din ea ?

POMPILIU : Știau ei anticii de ce le făceau pe femei sclave.

LILI : De ce ?

POMPILIU : Ca să se țină de treabă, nu să facă filozofie.

LILI : Ce păcat că nu-ți place să gîndești, dragul meu ! Să știi că moartea nu poate fi învinsă decît prin meditație. Meditația duce spre adevăr. Iar tu nu vrei să cunoști adevărul.

POMPILIU : Îl știu foarte bine. Oho, de cîte ori m-am lovit de el piept în piept !

LILI : Nu-l știi decît pe dinafară, superficial. Nu-l știi pentru că nu-l cauți, pentru că nu te zbați pentru asta. N-ai ajuns încă pînă acolo încît să te odihnești în miezul lui originar și să-l contempli cu seninătate. Înțelepciunea adevărată e contemplație. Tu nu ai timp pentru asta, tu faci numai lucruri

mărunte, viața ta întreagă e compusă din detalii, și fragmente derizorii, din rudimente.

POMPILIU : Dar ce-ai vrea să fac ?

LILI : Să gîndești. Să-ți faci probleme. Să-ți pui întrebări. Cea mai teribilă subtilitate a gîndirii umane e întrebarea. Nu trebuie neapărat să-ți răspunzi, important e să te întrebi, să-ți tulburi mintea și s-o pui în permanentă stare de veghe. Asta fac filozofii adevărați. Numai diletanții se grăbesc cu răspunsurile, uitînd că acestea vor fi, mai devreme sau mai tîrziu, infirmate. Geniile se mulțumesc să pună întrebări, după care se îndoiesc sau lansează ipoteze.

POMPILIU *(plictisit)* : Mai ai mult ?

LILI : Nu încerca să mă descurajezi. Nu vei reuși : „Dum spiro, spero“ spuneau bătrînii noștri latini. „Cît timp mai respir, sper“.

POMPILIU : Ce speri ?

LILI : Să fii al meu. Dar nu așa cum ești, ci așa cum te vreau.

POMPILIU : Dumnezeule, cine mi te-a scos în cale ? Cine m-a blestemat ? Cine ?

LILI : Fără patetisme ieftine. Nu m-a scos nimeni în calea ta. Eu ți-am ieșit în cale. Te căutam și te adulmecam de ani și ani.

POMPILIU : Mă cunoșteai de undeva ?

LILI : Nu, dar te bănuiam, te simțeam venind prin subconștientul meu, agale și nehotărît, trebuia să te întîlnesc, aveam o nevoie vitală de tine.

POMPILIU : Ei, asta-i culmea ! Tu, care ești cine ești, să ai nevoie de mine, o haimana patentată ! *(Revoltat.)* Tu nu înțelegi că nu ne potrivim ?

LILI : Vai, ce prostie ai spus ! Ce înseamnă potrivire între un bărbat și o femeie ? Ceea ce se înțelege în mod obișnuit, adică să se unească un bărbat blînd cu o femeie blîndă, un temperamentos cu o temperamentoasă, un coleric cu o colerică, un concesiv cu o concesivă ?! Nimic mai fals și mai stupid, nimic mai plicticos și destinat unei ratări rapide, dragul meu. Păi dacă ne potrivim perfect pentru ce să ne mai unim ? Atunci eu cu cine să

mai lupt, pentru ce să mă mai zbat, spre ce să mai aspir, care mai e sensul relației noastre ?

POMPILIU : Dar cine a spus că eu vreau să am relații cu tine ? Ne-am cunoscut acum cîteva zile întîmplător, am cheltuit cîteva nopți împreună, ne-am simțit aproximativ bine, gata, ajunge, am alte treburi. Ești măritată, nu mă interesezi.

LILI : Nu fii vulgar ! Ce legătură are căsătoria cu relația noastră ? Cu faptul că te iubesc ?

POMPILIU : Te rog, pînă aici !

LILI : Mă rog, poate nu te iubesc, deocamdată, total, dar presimt în tine omul pe care îl vreau. Pe care îl așteptam și îl visam.

PONIPILIU *(încearcă să se calmeze)* : Draga mea, hai să luăm loc pe aceste pietre milenare și să discutăm lucrurile liniștit și gospodărește. În primul rînd, între noi există o mare deosebire de nivel intelectual și cultural. Tu ești conferențiar universitar, doctor în științe filozofice, autor de tratate și lucrări de răsunet, mergi la congrese internaționale etc. Știi ce studii am eu ?

LILI : Filozoful Spinoza era...

POMPILIU : Fără exemple ! Lasă-mă să vorbesc. Am șapte clase elementare, mari și late. După care am intrat la școala de corecție. Limbajul meu aparent intelectual e luat din zbor, de ici de colo, din auzite și din singura carte pe care am citit-o în viața mea : o carte de maxime și cugetări, pe care o știu pe dinafară. Cînd vreau să fiu inteligent, iau o maximă la întîmplare și o plasez. Efectul e sigur. Singura mea pasiune adevărată e fotbalul. Despre ce vrei să vorbim cînd ne întîlnim ? Tu despre Spinoza, iar eu despre Cămătaru ?

LILI : Dragul meu...

POMPILIU : Taci ! Luăm celălalt aspect, aspectul moral. Eu nu am altă profesie decît cea de escroc sentimental. Zic profesie, pentru că sînt, într-adevăr, un profesionist, un meseriaș care a atins perfecțiunea. Toate relațiile mele cu femeile nu au urmărit altceva decît profituri materiale. Și pe tine te-am agățat tot în acest scop, să nu-ți imaginezi că m-ai tulburat cu fizicul tău destul de violent colorat și cu

vîrsta ta înaintată — probabil cincizeci de ani bătuți pe muchie. Unde am învățat aceste apucături condamnabile ? În pușcărie ! Cu alte cuvinte, nu sînt decît un tipic produs parazitar al societății moderne. Ce vrei de la mine ?

LILI : Să-mi răspunzi la cîteva întrebări.

POMPILIU : Te rog.

LILI : Ai vreun respect, cît de cît, față de femei ?

POMPILIU : Dar bineînțeles. Le respect chiar foarte mult. E ca și cum un dulgher nu și-ar iubi barda cu care taie lemnul, scula cu care își scoate pîinea. Femeia e una din cele șapte minuni ale lumii. Păcat că nu știu care sînt celelalte șase.

LILI : Încă o întrebare.

POMPILIU : Dă-i drumul.

LILI : De ce te disprețuiești atît de profund ? Cum poți să te cobori singur în propriii tăi ochi, să te blamezi cu atîta scîrbă și să ai, în același timp, privirea asta atît de albastră și pură, tenul ăsta atît de catifelat, gesturile atît de rotunde și feline, respirația și pulsul atît de regulate ?...

POMPILIU : Cînd dracu' ai avut timp să-mi iei și pulsul ?

LILI : Cînd dormeai. Eu te vegheam. De ce nu te iubești pe tine însuți ?

POMPILIU : Cum să mă iubesc cînd știu bine cîtă mizerie și cîtă abjecție e în sufletul meu ? Cînd știu cîte blesteme și cîte lacrimi au curs în urma mea ? Dacă m-ar ajunge, m-ar îneca în cîteva secunde. Și știi care e ciudățenia ? Că cele mai multe din victime nu plîngeau pentru că le-am luat banii, bijuteriile sau alte obiecte de preț. Plîngeau pentru că mă pierduseră. Nenorocitele de ele, credeau în mine, mă iubeau sincer.

LILI : Așa cum te iubesc și eu. Cu o sinceritate aproape dezgustătoare. Într-o iubire trebuie să existe întotdeauna mici fețe ascunse ale sentimentului. În fața ta, eu sînt descoperită, dezvelită, te poți uita în mine ca în propriul tău buzunar. Fă ce vrei cu ființa mea. Orice, dar fă !

POMPILIU : Nu, mulțumesc !

LILI : Am și bani, am și bijuterii, ți le dau. Îți dau și sufletul. De fapt, nu ți-l dau, ți-l vînd, ca unui

Demon.

POMPILIU : Intenționez să mă retrag din afaceri, să mă căsătoresc și să fac copii. Poate o să am și nepoți.

LILI : Vai, ce prostie !

POMPILIU : De ce ? Nu am și eu dreptul să devin un om normal ?

LILI : Nu face asta ! Geme omenirea de oameni normali, de bărbați serioși, harnici, gospodari, buni familiști, iubitori de soții și copii. Acum o lună eram să-mi strîng soțul de gît din cauza asta. Ca să-mi facă o surpriză plăcută, idiotul de el, ditamai membru activ a zece academii străine, dintre care nici una italiană, un șoarece de bibliotecă înrăit, care nici ceaiul nu și-l face singur, s-a sculat cu noaptea în cap, a făcut piața, apoi a spălat pe jos în bucătărie și mi-a adus cafeaua la pat, sărutîndu-mă dulce după ureche. „Cretinule, i-am zis, preferam să mă înjuri de mamă, ca ultimul birjar, decît să-mi faci demonstrația asta de dulcegărie grețoasă !“ Iubitule, tu nu-ți cunoști valoarea. Tu ești o excepție, un bărbat original, clocotind de personalitate, înzestrat cu vicii superioare, dăruit cu apetitul aventurii și al imprevizibilului ! O, Doamne, unde sînt excepțiile de altă dată ? Vorba poetului. Dacă ai ști cît sînt de fericită că te-am întîlnit ! *(Îl mîngîie pe păr.)* Îmi pierdusem orice speranță, credeam că voi îmbătrîni în mocirla banalității, cînd, deodată, ai apărut tu, ca un cavaler al Speranței, ca un zburător în noaptea cu vise înfierbîntate ale unei virgine exaltate. Cere-mi ceva, un sacrificiu, cere-mi orice. Cere-mi să renunț la meseria mea plicticoasă, la reputație, la confortul meu de-acasă, la soț, cere-mi să decad, să devin vulgară sau escroacă, ia-mă colaboratoarea ta. Am o colegă care a rămas văduvă, cu o avere frumoasă în străinătate, hai s-o escrocăm și să fugim în lume, în Insulele Bahamas sau pe Coasta de Azur, să deschidem acolo un boutique cu suveniruri, să ne prăjim la soare și să ne zbenguim în mare, să nu rămînă nici un drum pe care nebunia noastră să nu-l străbată...

POMPILIU *(realist)* : Nici nu mă gîndesc. Nu plec din țara mea nici în ruptul capului. Cea mai mare pros-

tie e să crezi c-o să te descurci cu mijloace balcanice în Occident. Am cîțiva prieteni care au încercat. Unii s-au întors cu coada între picioare, alții se dau cu capul de pereți prin închisori. Gigi Cap de Muscă, escroc de talie națională și europeană, față de care eu sînt un pigmeu, s-a căsătorit cu o nemțoaică bătrînă și bogată, cu bani, vilă și valet. Și ? A încercat să fugă pe Coasta de Azur, în America Latină, în Noua Zeelandă, l-a prins cu Interpolul și l-a adus înapoi. Acum s-a liniștit, bea o vadră de bere pe zi și s-a îngrășat cu treizeci de kile. Mi-a trimis vorbă cu limbă de moarte să nu repet greșala lui. Acolo e greu să fii escroc sentimental, draga mea. Știi de ce ? Sînt prea mulți. Și mai versați. Culți. Li se zice gigolo.

LILI : Ai îmbătrînit. Știi care e semnul cel mai sigur că un bărbat a îmbătrînit ?

POMPILIU : Care ?

LILI : Devine prudent, are scrupule, pune răul în față, evită riscurile, ia aspirină în fiecare seară și se tratează de două ori pe an la Herculane. Ai îmbătrînit, dragul meu.

POMPILIU : Nu-mi spune asta. Nu vreau să îmbătrînesc. E îngrozitor să fii bătrîn. Îngrozitor ! Prefer să n-am o mînă sau un picior, dar să fiu tînăr. Bătrînețea e un blestem, e mai rea decît moartea.

LILI : Mie îmi spui asta ? Care am intrat — cum se spune în termeni sportivi — îl linie dreaptă, adică pe ultima sută de metri ?! Un bărbat se mai descurcă, dar ce facem noi, femeile, care devenim atît de jalnice și de disperate cînd ne ascundem decrepitudinea ? *(Pauză.)* N-ai vrea să ne sinucidem împreună ?

POMPILIU : De ce împreună ?

LILI : Ne-am da curaj unul altuia. E îngrozitor să mori singur. Am putea imagina o poveste care să devină legendă, o dragoste mistuitoare persecutată de societate.

POMPILIU : Ce să zic, nu mai poate dormi societatea de dragostea noastră ! Nu, nici prin cap nu-mi trece să mă sinucid. Mai am pînă la șaizeci. Peste cîțiva

ani îmi vopsesc părul... *(Se uită la ceas și tresare.)* Trebuie să plec.

LILI : Dacă ai ști cîtă nefericire e în mine ! Sînt ultima femeie de pe lume... Ultima... Pînă și un escroc sentimental mă refuză, nici măcar el nu-mi acceptă iubirea. O iubire sinceră... *(Plîngînd.)* Te iubesc !

POMPILIU : Te cred. Din păcate, m-ai prins într-un moment neprielnic. În plus, ca să fiu sincer pînă la capăt, ai un defect care e hotărîtor pentru mine : ești soție de știab.

LILI : Și ce-i cu asta ?

POMPILIU : Ce-mi trebuie mie să mă încurc cu soția unui ministru ?

LILI : Adjunct.

POMPILIU : Tot un drac. Poate ești urmărită... Cine știe cu ce secrete lucrează bărbat-tu... Mă trezesc în rahat de pomană. Am văzut un caz în pușcărie mai de mult, îl uitaseră acolo, nejudecat, de vreo patru ani.

LILI : Vrei să divorțez ?

POMPILIU : Nu. Du-te. *(Disperat.)* Du-te, te rog ! Trebuie să fiu singur.

LILI : De ce singur ?

POMPILIU : Aștept pe cineva.

LILI : Pe cine ?

POMPILIU : O femeie.

LILI : Dar eu nu sînt femeie ?

POMPILIU : Ba da. Dar cea pe care o aștept e altfel de femeie. *(În șoaptă.)* E femeia pe care-o iubesc !

LILI *(uluită)* : O iubești ?

POMPILIU *(amărît și umilit)* : Da. Trebuie să recunosc cu toată durerea și rușinea. Sînt îndrăgostit. Rău de tot. Și mi-e frică. Ajută-mă.

LILI : Dar cum s-a întîmplat ?

POMPILIU : Așa cum se întîmplă în viață. Simplu. Am acostat-o întîmplător, cu intenția s-o escrochez, am discutat niște fleacuri, ne-am plimbat pînă seara tîrziu, pe clar de lună... Da, cred că luna e de vină... Era o lună enormă, care strălucea amețitor și-ți lua mințile. La un moment dat, mi s-au înmuiat picioarele, a început să-mi vîjîie capul și să mi se pară că ninge cu petale de cais...

LILI : Te îndrăgostiseși brusc !
POMPILIU : Exact ! Îndrăgostit pînă în vîrful urechilor.
LILI : I-ai declarat iubire ?
POMPILIU : Oho ! Și încă cum ! În versuri.
LILI : Și ea ?
POMPILIU : Ca orice femeie care simte în preajmă un bărbat îndrăgostit a început să cocheteze, să mă ironizeze, să mă umilească... Eu, care am fost rîvnit de atîtea femei, un idol care am călcat în picioare atîtea sentimente sublime, acum sînt o cîrpă, mă tîrăsc la picioarele ei ca un nenorocit. *(Suspinînd.)* Nici nu știi cît sufăr !
LILI : Te înțeleg, dragul meu. Dacă îți va fi și mai greu, să mă cauți. Vei găsi la mine, la orice oră, un umăr pe care să te sprijini și un suflet care să te înțeleagă pînă în străfunduri.
POMPILIU *(suspinînd)* : Mulțumesc. Dar ce mă fac ?
LILI : Nimic nu mă copleșește mai mult decît un bărbat care suferă. Bărbații nu sînt făcuți pentru suferință.
POMPILIU : E adevărat.
LILI : Îți las această bijuterie pe care să i-o faci cadou femeii pe care o iubești. Poate o îmbunezi.
POMPILIU *(ia bijuteria)* : Mulțumesc.
LILI : Adio ! Îți urez multă fericire. Și nu uita sfatul meu.
POMPILIU : Care sfat ?
LILI : Să nu te schimbi. Fii consecvent.
POMPILIU : Adică să rămîn mai departe un ticălos ?
LILI : Da. Să rămîi un sublim. Un erou. De ce nu vrei să ai orgoliu ? Cînd eram adolescentă, m-am îndrăgostit de un bărbat numai pentru că încercase să se sinucidă spre a-și pedepsi iubita care-l jignise. Pe-atunci, bărbații erau încă romantici. Așa-zișii haiduci citadini.
POMPILIU *(melancolic)* : Mi-e dor de puritate și de liniște sufletească. Dacă eșuez în dragoste, mă călugăresc.
LILI : O, ce mi-ar plăcea ! Aș veni la tine, la schit, în fiecare săptămînă... Ne-am întîlni, pe furiș, în chilia ta mizeră... Am deveni mistici...
POMPILIU : Doamne ferește ! Du-te. Se aud pașii ei.

LILI : Aștept un semn de la tine. Pa !
(Pleacă. Pauză. Se aud valurile. Apare Florica — tînără, îmbrăcată într-un mantou lung și vaporos.)
POMPILIU : Ai venit ?
FLORICA : După cum vezi.
POMPILIU : Te-am așteptat cu disperare.
FLORICA *(ironică)* : Chiar așa ?!
POMPILIU : Da. Chiar așa. Cu disperare.
FLORICA : De ce cu disperare ?
POMPILIU : Pentru că sînt îndrăgostit.
FLORICA : De cine ?
POMPILIU : De tine.
FLORICA : Ce surpriză !
POMPILIU : Știu că nu te așteptai. La vîrsta mea, pare stupid să te îndrăgostești intempestiv. Poate că n-o să mă crezi, dar mă îndrăgostesc pentru prima oară cu adevărat. Sînt pur și simplu copleșit și năucit, tremură carnea pe mine de atîta emoție și spaimă... Inima mea...
FLORICA : Vorbe. Vorbe mari... Așa sînteți toți...
POMPILIU : Crede-mă. Sînt sincer.
FLORICA : Serios ?
POMPILIU : Te iubesc ca un dement. *(Sincer și disperat)*. Fruntea mea arde ca jăratecul. Inima îmi sare din piept. Mi-aș da și viața pentru tine. Mă crezi ?
FLORICA : N-am încotro. Ești convingător. Se vede că nu joci teatru.
POMPILIU : Nu joc. Îți jur.
FLORICA : Te cred. Dar nu mă așteptam la așa ceva.
POMPILIU : Nici eu. Totul a fost ca o măciucă. M-a lovit în moalele capului din senin. Vreau să-ți spun adevărul, nu sînt în stare să te mint. Te acostasem cu intenții dintre cele mai mîrșave.
FLORICA : Știu.
POMPILIU : N-ai de unde să știi. Eu sînt de meserie escroc sentimental. Vroiam să-ți sustrag micile economii.
FLORICA : Știu cine ești.
POMPILIU : De unde știi ? Ai ascultat ce-am vorbit mai înainte ?
FLORICA : Nu. Știam mai demult. Eram pe urmele dumitale.

POMPILIU : Cum așa ?!
FLORICA : Știam cu ce te ocupi și că ești plin de bani și bijuterii pe care le-ai luat de la femei înșelate. Vroiam să ți le smulg. Și eu sînt escroacă sentimentală. *(Rîde.)*
POMPILIU *(uluit)* : Glumești ?
FLORICA : De ce să glumesc ? N-ai auzit de păcălitori păcăliți ? De escroci escrocați ?
POMPILIU : Ba da.
FLORICA : Acum, dacă te-ai îndrăgostit de mine în halul ăsta, ce să-ți fac ? Mi-e milă să te ruinez. Nu pot să lovesc într-un cadavru.
POMPILIU : Înțeleg că de un sentiment față de mine nici nu poate fi vorba...
FLORICA : Ba da. Dar nu de unul de dragoste. Ci numai de dispreț.
POMPILIU : De ce ?
FLORICA : Pentru că ești ridicol. Escroc sentimental îndrăgostit ?! Cine a mai pomenit o asemenea anomalie ?
POMPILIU : O, cum m-a pedepsit viața ! Cum m-a umilit ! Ce crud e destinul ! Mi-am meritat, oare, pedeapsa într-atîta ?
FLORICA : Fii mai demn. Nu te da în stambă. Destinul te-a pedepsit destul de ușor. Justiția ar fi mai necruțătoare. Ce-ai zice dacă mi-aș scoate această haină și aș rămîne într-o uniformă ? După care te-aș aresta și te-aș da pe mîna organelor în drept ?
POMPILIU *(uluit)* : Nu înțeleg. Ești de la miliție ?!
FLORICA : N-are importanță. Să zicem.
POMPILIU : Mai înainte spuneai că ești escroacă sentimentală, ca și mine...
FLORICA : Da, aș fi putut să fiu escroacă și să-ți dau o lecție exemplară, luîndu-ți ultimul ban din buzunar, ca să vezi și dumneata cum e cînd te înșeală cineva și te umilește. Sau să fiu de la Miliție și să te arestez. Dumneata ce sperai ? Să ajungi pînă la adînci bătrîneți fără să dai socoteală pentru ce-ai făcut urît în viață ? N-ai auzit de justiția imanentă, de puterea miraculoasă a vieții de a pedepsi răul într-un fel sau altul ?

POMPILIU : Eram conștient de răul pe care îl purtam în mine și vroiam să mă dezbar de el și să mă purific. *(Disperat.)* Ajută-mă.

FLORICA : Nici nu mă gîndesc. E și prea tîrziu, de altfel. Ești prea bătrîn. Nu mai interesezi pe nimeni. Cui i-ar folosi un eseroc sentimental adus pe calea cea bună, transformat într-un bărbat ideal ? Gata !

POMPILIU *(uluit)* : Gata, ce ?

FLORICA : Gata... Du-te !

POMPILIU : Unde ?

FLORICA : Nu știu. Dispari. E timpul să ieși din scenă... Mă refer la scena vieții, bineînțeles. Ți-ai jucat rolul, adio ! Sper că înțelegi situația și că mai ai în dumneata măcar o urmă de demnitate.

POMPILIU *(desfigurat de spaimă și umilință)* : Mi-am jucat rolul... Da... Trebuie să dispar. Și ce să fac ? Să mă spînzur ? Să mă...

FLORICA : Nu știu, dar fă ceva. *(Grăbită, îl împinge.)* Hai, fii amabil și du-te. Lasă-ne.

POMPILIU *(extrem de abătut)* : Deci... *(Pleacă.)* Poate că așa trebuie... Așa cere Logica... Ideea... Morala... *(Se agață de o speranță.)* Poate că totuși...

FLORICA : Ce ?

POMPILIU : Poate că aș mai avea ceva de spus... Ceva de comunicat... de justificat...

FLORICA : Ce rost ar mai avea ?

POMPILIU *(se retrage)* : Da... Ce rost ar mai avea ? *(Urlă.)* Dar poate că nu m-ați înțeles ! Poate că... *(Trist.)* Dar tu... Tu cine ești ?

(Este înghițit, brusc, de întuneric, ca de valurile unei ape adînci)

FLORICA : Vroiai să știi cine sînt ? Poate Ideea. Poate principiul Binelui. Sau al Justiției. Sau pur și simplu o ființă pe care o cheamă Florica. Sau... În sfîrșit, asta e tot...

COMENTATORUL : Stop ! Mulțumesc. De-ajuns.

FLORICA : Aș fi simțit nevoia de încă o replică. Aș fi vrut să mai spun că...

COMENTATORUL : Știu, dar atît e textul, aici se termină piesa, ce să-ți fac ? Și-așa sîntem întîrziați cu un sfert de oră. Stimați spectatori, uitați despre

ce e vorba : acum cîteva clipe ne-a sosit o scrisoare din partea autorului prin care sîntem rugați să vă punem cîteva întrebări. *(Scoate scrisoarea din buzunar. Între timp, au venit în scenă ceilalți actori.)* Scrisoarea e cam lungă și cam încîlcită, n-are rost să v-o citesc toată, în fond, spectacolul s-a terminat, probabil vă grăbiți să ajungeți acasă, ne grăbim și noi.. Ce zice el, autorul ? Că, de fapt, piesa pe care ați văzut-o nu e o piesă propriu-zisă, e numai un proiect, o schiță, un bruion... Adică nu e gata.

STELA : Păi dacă nu era gata de ce ne-a dat-o s-o jucăm ?

COMENTATORUL : Mă rog, asta-l privește pe director... Ce știm noi care sînt relațiile dintre ei. Autorul zice în scrisoare...

NELI : Mai repede, că mă grăbesc.

COMENTATORUL : Ei, da acum te grăbești !

LILI : Normal. Noi am venit pentru final... Pentru aplauze.

COMENTATORUL : Ce să zic, că le și meritați ! *(Către public.)* Deci, ce vrea autorul ?

BOAMBĂ *(plictisit)* : Ce vrea, dom-le ?

COMENTATORUL : Ai răbdare. El vrea, cică, să întrebăm dacă o astfel de piesă, cu un astfel de subiect, cu asemenea personaje, merită să fie scrisă. Adică interesează ?

FIRUȚA : Păi dacă deja a scris-o, ce să mai întrebăm ?

STELA : Tu nu înțelegi ? A scris-o, dar vrea s-o mai scrie odată.

COMENTATORUL : Deci, ar interesa publicul un personaj escroc sentimental care păcălește niște femei mai mult sau mai puțin nevinovate ? *(Citește din scrisoare.)* Ar putea constitui aceasta, adică piesa, un avertisment util pentru cei care privesc relațiile dintre bărbat și femeie cu o ușurință condamnabilă ? Sau n-ar face altceva decît să dea idei noi unor viitori escroci sentimentali ?! Presa a scris frecvent despre indivizi care... bîra, bîra... *(Actorii schimbă păreri între ei.)* Ce ziceți ?

POMPILIU : Pe mine mă întrebi ?

COMENTATORUL : Pe toți. Zi ceva.

POMPILIU : Întreabă publicul. Ziceai că autorul vrea să știe părerea spectatorilor.
COMENTATORUL *(către public)* : E cineva care vrea să zică ceva ? Nimeni.
BOAMBA : Cred și eu. Crezi că pentru asta au dat oamenii banii pe bilet ?
COMENTATORUL : Abține-te. *(Se uită pe scrisoare.)* Auziți ce mai întreabă autorul : cine e mai vinovat — cel care înșeală sau cel care se lasă înșelat ?
SOȚUL *(flegmatic)* : Amîndoi.
COMENTATORUL *(continuă să citească din scrisoare)* : Acceptați sfaturile date de alții sau considerați că nu te înveți minte decît în urma unor experiențe trăite personal ?
LILI : Depinde.
FLORICA : Depinde de ce ?
POMPILIU : De presiunea atmosferică.
COMENTATORUL : Vă rog ! *(Către spectatori, citind din scrisoare, patetic.)* Femei, preferați să vi se întîmple orice decît nimic ? Credeți în dragostea la prima vedere ?
STELA : Nu. La a doua.
NELI *(către Comentator)* : Dragul meu, toate întrebările astea sînt naive și inutile, nu trebuie să ne luăm după tot ce-i trece autorului prin cap. El a scris piesa, noi am jucat-o... gata ! Mersi și la revedere ! *(Pleacă. Ceilalți o urmează.)*
COMENTATORUL : Ce faceți ? Plecați ?
BOAMBĂ : Dacă tu vrei să mai stai la șuetă cu publicul, n-ai decît.
COMENTATORUL *(rămîne singur ; e derutat)* : În sfîrșit... De fapt, eu n-am nici o vină, mi s-a spus să citesc scrisoarea, am citit-o... Adevărul e că autorușta, între noi fie vorba, e cam nu știu cum... Păi dacă vrea să afle păreri despre piesă, n-are decît să vină la fața locului, nu ?
AUTORUL *(de undeva din sală)* : Păi sînt aici !
COMENTATORUL *(speriat)* : Poftim ?
AUTORUL : Da, sînt aici. Vă ascult.
COMENTATORUL : Vai de mine, autorul e în sală ! Am încurcat-o... A venit incognito, nu l-a văzut nimeni... Maestre, mii de scuze că nu v-am observat...

Nici eu, nici plasatoarele... *(Aparte.)* Fir-ați ale naibii de adormite ! Maestre, dar ce bucurie să vă avem în mijlocul nostru... ce plăcere... Vă rog, aplauze pentru autor ! *(Aplaudă.)* Vă rog să mă iertați dacă v-am jignit cu ceva, cumva... Poate m-a luat uneori gura pe dinainte...

AUTORUL : Nu face nimic.

COMENTATORUL : Dar vă rog să poftiți pe scenă !

AUTORUL : Nu, mulțumesc, stau foarte bine aici.

COMENTATORUL : Dar nu se poate ! *(Coboară în sală și-l aduce cu forța pe scenă.)* Adică să nu profităm și noi de plăcerea de-a vă avea în mijlocul nostru, ce naiba ! Ce părere aveți de spectacol, cum vi s-au părut actorii noștri ? Așa... în general...

AUTORUL *(ambiguu)* : În general... da... sigur...

COMENTATORUL : Îmi pare rău că colegii mei au plecat între timp. Cred că le-ar fi făcut realmente plăcere să vă vadă în carne și oase... Dar, după cum știți, ficcare cu treburile lui... cu daravelele... De altfel, și eu trebuia să fiu acum la farmacie, ăla mic are puțină febră și soția m-a rugat să iau niște antigermin...

AUTORUL : Dar poți să pleci, dacă vrei.

COMENTATORUL : Nu vă supărați ?!

AUTORUL : Nu, vai de mine. V-ați făcut datoria...

COMENTATORUL : Atunci eu vă las... Dumneavoastră poate vreți să mai vorbiți cu publicul de una, de alta... Vă salut și vă...

AUTORUL : La revedere. *(Comentatorul iese. Autorul rămîne singur pe scenă. E încurcat și jenat.)* De fapt, eu... ca să zic așa... nu vroiam decît să...

POMPIERUL *(de undeva din sală)* : Un moment, vă rog.

AUTORUL : Da. Ce s-a întîmplat ?

POMPIERUL : Dumneavoastră ați pătruns în incintă cu luleaua. Aici fumatul e interzis. Trebuie să vă amendez conform regulamentului.

AUTORUL : Îmi pare rău, dar luleaua mea e stinsă. Nu mai fumez de un an, umblu cu ea din obișnuință.

POMPIERUL : Atunci mă scuzați.

AUTORUL : Nu face nimic. Auzi ?

POMPIERUL : Da, vă rog.

AUTORUL : Vreau să te întreb ceva. Dumneata te-ai uitat la spectacol ?

POMPIERUL : Nu. Îmi pare rău, dar am ațipit. Mă scuzați.

AUTORUL : Nu-i nimic, se întîmplă și la case mai mari.

POMPIERUL : Ieri am avut un eveniment în familie.

AUTORUL : Fericit ?

POMPIERUL : Destul de.

AUTORUL : Felicitări.

POMPIERUL : Mulțumesc. Dar să știți că spectacolul l-am văzut. L-am văzut de mai multe ori. În serile celelalte.

AUTORUL : Da ?!

POMPIERUL : Știu piesa pe dinafară.

AUTORUL : Bravo. Atunci fii amabil și răspunde-mi și mie la o întrebare. Despre ce-i vorba în ea ?

POMPIERUL : În cine ? În piesă ?

AUTORUL : Da.

POMPIERUL : Păi pe mine mă întrebați ? Dumneavoastră trebuie să știți mai bine ce-ați vrut să spuneți.

AUTORUL : Eu știu ce-am vrut să spun, dar vreau să știu ce-ai înțeles dumneata.

POMPIERUL : Ce-am înțeles eu ?

AUTORUL : Da.

POMPIERUL : Păi... eu am înțeles că în ea e vorba despre... Despre femei !

AUTORUL : Ai înțeles exact. Despre asta am vrut să vorbesc, despre femeie. Un mare înțelept a zis că femeia este cel mai impresionant monument pe care l-a creat Natura...

POMPIERUL : Așa e.

AUTORUL : Un monument pe cît de măreț, pe atît de fragil și gingaș. E de ajuns o adiere... O petală...

POMPIERUL : Asta cine a zis-o ? Tot înțeleptul ?

AUTORUL : Nu. Asta am zis-o eu. Dumneata ești căsătorit ?

POMPIERUL : De zece ani. Nu, de unșpe.

AUTORUL : Și ce părere ai despre soție ?

POMPIERUL *(jenat)* : Păi... dacă e soția mea... ce părere să am ? E nevastă-mea, nu ?!

AUTORUL : E clar, te înțeleg, ești discret. Totuși, vreau să te rog ceva. Dar să fii sincer.

POMPIERUL : Maestre, îmi pare rău, dar eu, toată viața, cu excepția unor excepții, am fost sincer.

AUTORUL : Perfect. Atunci, spune-mi care este părerea unui pompier adevărat despre o femeie adevărată.

POMPIERUL *(prompt și solemn)* : Părerea unui pompier adevărat e că aceea este o femeie adevărată care nu poate fi stinsă nici cu zece tulumbe !

AUTORUL : Mulțumesc ! Bravo !

(Îl aplaudă. Eventual, împreună cu publicul.)

SFÎRȘIT